

**Beleids- en beoordelingskader behorend
bij de Subsidieregeling PGO met nr. MC-2978257**

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
1. Inleiding beleids- en beoordelingskader	4
1.1 Doelstelling subsidiëring	4
1.2 Het beleids- en beoordelingskader	5
1.3 De verschillende subsidie-elementen	6
1.4 Uitgangspunten en uitwerking subsidiebeleid	7
1.5 Opbouw beleids- en beoordelingskader	8
2 Instellingssubsidie: basisdeel en ontwikkelingsdeel	9
2.1 Doel en aanwending instellingssubsidie	9
2.2 Voorwaarden instellingssubsidie	10
2.2.1 Voorwaarden basisdeel voor organisaties die in 2008 subsidie van de Stichting Fonds PGO ontvingen	10
2.2.2 Voorwaarden basisdeel voor patiënten- of gehandicapten-organisaties die in 2008 geen subsidie van de toenmalige Stichting Fonds PGO ontvingen	11
2.3 Berekening instellingssubsidie	11
2.3.1 Berekeningswijze instellingssubsidie	11
2.3.1.1 Organisaties zonder natuurlijke personen als lid of donateur	13
2.3.2 Fusies	13
2.3.3 Vermindering van instellingssubsidie	14
2.4 Wijze van subsidieaanvraag en –verstrekking	14
3 Projectsubsidie	17
3.1 Doel en aanwending	17
3.2 Voorwaarden projectsubsidie	19
3.2.1 Ingangsvoorwaarden aan indienende organisatie	19
3.2.2 Ingangsvoorwaarden voor een projectplan	20
3.2.3 Beoordeling van projecten en vergelijkingscriteria	21
3.3 Hoogte projectsubsidie	21
3.3.1 Beperken aantal aanvragen	21
3.4 Wijze van verstrekking	22
3.4.1 Mogelijkheid van ingroeien	22
3.4.2 Wijze van verstrekking	22
4 Beoordelingskader projectsubsidie	25
4.1 Inleiding	25
4.2 Totstandkoming advies	25
4.3 Aansluiting bij de beleidsthema's van de projectsubsidie	26
4.3.1 Subcriteria aansluiting beleidsthema's	26
4.3.2 Beoordeling beleidsthema's	28
4.4 Kwaliteit	28
4.4.1 Subcriteria kwaliteit	28
5 Specifieke organisaties en subsidies	31
5.1 Specifieke subsidies	31
5.1.1 Specifieke organisaties	31
5.1.2 Wijze van verstrekking	32
5.2 Meerjarenafspraken Gehandicapten (MJAG)	33
5.3 Specifieke projectsubsidie ten behoeven van ondersteuning van het pgo-veld	34

Beleids- en beoordelingskader Subsidieregeling PGO

5.3.1	Voorwaarden specifieke projectsubsidie voor ondersteuning	34
5.3.2	Berekening subsidie voor ondersteuning	34
5.3.3	Wijze van verstrekking	34
Bijlage 1	Begripsomschrijving lotgenotencontact, voorlichting, belangenbehartiging, professionalisering, kwaliteitstoetsing en dienstverlening	36
Bijlage 2	Nadere uitwerking criteria projectsubsidies	38
Bijlage 3	Berekeningswijze basisdeel en vermenigvuldigingsfactoren	40
Bijlage 4	Niet limitatieve lijst van relevante beleidsbrieven en –nota's	42

Colofon

Dit beleids- en beoordelingskader behoort bij de Subsidieregeling PGO en is door de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, in overeenstemming met de staatssecretaris, vastgesteld op 10 december 2008 en gewijzigd per 21 december 2009 en heeft het volgende kenmerk: MC-U-2978257.

Indien u vragen heeft over de Subsidieregeling PGO of dit beleids- en beoordelingskader dan kunt u contact opnemen met:

Unit Fonds PGO van het CIBG
Postbus 5318
2000 GH Haarlem
tel. 023 - 5 120 120
fax. 023 - 5 120 123
e-mailadres: secretariaat@fondspgo.nl
Internet: www.fondspgo.nl

Voorwoord

Naar aanleiding van de ervaringen uit de eerste ronde instellings- en projectsubsidies is dit beleids- en beoordelingskader per 21 december 2009 bijgesteld. Wij, de minister en staatssecretaris van VWS, hebben er alle vertrouwen in dat met deze eerste ronde een belangrijke stap wordt gezet in de versterking van de positie van patiënten, gehandicapten en ouderen. Uit de eerste ronde moeten wij echter ook lering trekken, waardoor we ons genoodzaakt zien het beleids- en beoordelingskader op een aantal punten aan te passen. Deze aanpassingen gelden voor de instellingssubsidie vanaf 1 januari 2010 en voor de projectsubsidies vanaf de tweede ronde, waarvan de indiening start vanaf 1 februari 2010. Organisaties moeten hun aanvraag uiterlijk hebben ingediend voor 1 juli 2010, waarna de Programmaraad de projectaanvraag zal beoordelen. De start van de 2^e tranche ligt vervolgens op 1 januari 2011.

In 2011 houden we een evaluatie, waarbij we de gehele Subsidieregeling PGO inclusief het beleids- en beoordelingskader evalueren. Daarbij betrekken wij ook het rapport 'wenkend perspectief' en het advies van de Raad voor Volksgezondheid (RVZ). Medio 2010 zullen de criteria voor de evaluatie na overleg met het veld bepaald worden.

Op een aantal punten hebben wij, per 1 januari 2010, het voorliggende beleids- en beoordelingskader aangepast. Behalve vijf inhoudelijke aanpassingen, zijn er aanpassingen gedaan die zich richten op het verduidelijken van de eerdere tekst of het versimpelen van procedures. De vijf inhoudelijke aanpassingen zijn:

1. Het volledig integreren van het ontwikkeldeel in de instellingssubsidie (paragraaf 2.1.);
2. Het uitbreiden van de activiteiten waaraan een pgo-organisatie haar instellingssubsidie aan mag besteden (paragraaf 2.1.);
3. Het richtinggevender maken van de doelstelling voor projectsubsidies (paragraaf 3.1.);
4. Duidelijkere uitgangspunten voor de beoordeling van projectsubsidies, waaronder het toevoegen van samenwerking als criterium (paragraaf 4.3.1.);
5. Het niet meer verplichten van het werken met vierjarenplannen, daarvoor in de plaats moet elk project eenvoudig aansluiten bij de visie van de organisatie op dat project (paragraaf 3.2.2.). Alle pgo-organisaties mogen in de tweede ronde projecten indienen.

1 Inleiding beleids- en beoordelingskader

1.1 Doelstelling subsidiëring

Met de recente vernieuwingen van de stelsels van zorg en ondersteuning wordt aan patiënten, gehandicapten en ouderen en hun vertegenwoordigende organisaties een belangrijke rol toegedicht. Wij, de minister en staatssecretaris van VWS, vinden het belangrijk dat patiënten, gehandicapten en ouderen zo veel mogelijk zelf kunnen bepalen welke zorg en ondersteuning bij hen past. Dit wordt niet alleen bereikt door het versterken van de positie van de individuele cliënt, maar ook door het versterken van de positie van de organisaties die hem of haar vertegenwoordigen¹.

De meeste organisaties van patiënten, gehandicapten en ouderen (pgo) zijn ontstaan vanuit gezamenlijke ervaringen met hulpverlening en de behoefte om verbeteringen te realiseren. Ook bestond de behoefte van mensen om met elkaar te bespreken hoe een ieder binnen het zorgproces omgaat met de gevolgen van een beperking, ziekte, aandoening of het ouder worden, maar ook in het leven van alledag. Pgo-organisaties ondersteunen deze behoeften door het opzetten van diverse vormen van lotgenotencontact. In de loop van de jaren richtten veel van deze organisaties zich ook op belangenbehartiging en voorlichting. Pgo-organisaties voorzien in een brede maatschappelijke behoefte en onderscheiden zich doordat zij de genoemde taken uitvoeren op basis van ervaringsdeskundigheid.

¹ Onze visie op de versterking van de positie van de individuele cliënt evenals de versterking van de hem of haar vertegenwoordigende organisaties wordt uitgebreider beschreven in de Kamerstukken die in bijlage 4 zijn genoemd.

Vanuit de erkenning van deze maatschappelijke rol van pgo-organisaties zijn subsidiemiddelen beschikbaar voor het versterken van de positie, invloed en medezeggenschap van patiënten, gehandicapten en ouderen op individueel en collectief niveau ten behoeve van de gezondheidszorg, -bescherming en -bevordering en de maatschappelijke zorg.

Met het beschikbaar stellen van subsidiemiddelen en het vernieuwen van de subsidiesystematiek streven wij er naar om patiënten, gehandicapten en ouderen een centrale, sterke positie te geven in de stelsels van zorg en ondersteuning en hun mogelijkheden om de regie op het eigen leven te voeren en maatschappelijk te participeren² te vergroten.

Om dat doel te kunnen bereiken, zijn sterke pgo-organisaties nodig die hun goede werk voor en namens hun achterban kunnen voortzetten en die zich tegelijkertijd verder kunnen ontwikkelen tot nog sterkere vertegenwoordigers van patiënten, gehandicapten en ouderen. Met de recente vernieuwingen van de stelsels van zorg en maatschappelijke ondersteuning wordt de maatschappelijke rol van de pgo-organisaties nog belangrijker. Een sterk pgo-veld moet een volwaardige gesprekspartner kunnen zijn van zorgverzekeraars, aanbieders van zorg en ondersteuning, overheden en andere maatschappelijke organisaties (de 'derde partij rol'). Meer samenwerking en verdere professionalisering kunnen een wezenlijke bijdrage leveren aan een verdere versterking van het pgo-veld. De nieuwe subsidiesystematiek stimuleert pgo-organisaties daartoe.

Doordat er een grote verscheidenheid aan aandoeningen, ziekten en beperkingen bestaat, is er door de jaren heen binnen het pgo-veld een grote diversiteit aan organisaties ontstaan. Ook de ouderenorganisaties maken onderdeel uit van het pgo-veld. Aan deze diversiteit ontleent het pgo-veld een deel van zijn kracht. Om recht te kunnen doen aan deze diversiteit en om aan te sluiten bij vraagstukken die in het pgo-veld spelen, is de nieuwe subsidiesystematiek nadrukkelijk opgezet en gevolgd in nauwe betrokkenheid met het pgo-veld.

Om de doelstelling van de nieuwe subsidiesystematiek te realiseren, hebben de minister en staatssecretaris van VWS het structurele subsidiebudget met ingang van 2008 structureel met € 10 miljoen per jaar opgehoogd. Het structureel beschikbare subsidiebudget is daarmee € 39,1 miljoen per jaar geworden. De subsidiëring van pgo-organisaties vindt vanaf 1 januari 2009 plaats op basis van de Subsidieregeling PGO en het bijhorende beleids- en beoordelingskader.

1.2 Het beleids- en beoordelingskader

Artikel 3, lid 1 van de Subsidieregeling PGO bepaalt dat een beleidskader wordt vastgesteld voor het verstrekken van subsidies. In artikel 3, lid 3, wordt verder gesteld dat het beleidskader in ieder geval het volgende vaststelt:

- a. de hoofdlijnen van het subsidiebeleid;
- b. de criteria en voorwaarden waaraan een instelling moet voldoen om in aanmerking te komen voor subsidie;
- c. het subsidiebedrag dan wel de wijze waarop dat bedrag wordt bepaald;
- d. de wijze waarop de minister de subsidie die pgo-organisaties nu van de Stichting Fonds PGO ontvangen, voortzet of afbouwt.

Daarnaast bepaalt artikel 4, lid 2 van de Subsidieregeling PGO, dat de minister criteria kan vaststellen voor het vergelijken van aanvragen, wanneer hij voorrang wil geven aan subsidieaanvragen voor projecten die naar verwachting meer van belang zijn voor het beleid en meer zullen bijdragen aan de verwezenlijking van het doel van de subsidie.

De volgende hoofdstukken van dit beleids- en beoordelingskader gaan nader in op de doelen, aanwendingsmogelijkheden, voorwaarden en aanvraagprocedures van de verschillende subsidiestromen binnen de Subsidieregeling PGO. In hoofdstuk 4 zijn het beoordelingskader en de criteria voor verge-

---

² Bijvoorbeeld door een activiteit uit te voeren op het gebied van woon-, werk- of vervoerssituaties die de mogelijkheden tot het voeren van regie op eigen leven of de maatschappelijke participatie van patiënten-, gehandicapten- en ouderen vergroot.

lijking van subsidieaanvragen voor projectsubsidies opgenomen. Dit eerste hoofdstuk staat eerst kort stil bij de verschillende elementen van de subsidiesystematiek in samenhang met elkaar.

De invoering van de Subsidieregeling PGO en dit beleids- en beoordelingskader zet een ontwikkeling in gang richting een verdere versterking en professionalisering van het pgo-veld. Hiermee beogen wij patiënten, gehandicapten en ouderen een centrale, sterke positie te geven in de stelsels van zorg en ondersteuning en hun mogelijkheden om de regie op het eigen leven te voeren en maatschappelijk te participeren te vergroten. Afhankelijk van deze ontwikkeling kan een wijziging van zowel de subsidie-regeling als het beleids- en beoordelingskader nodig of wenselijk zijn. Om te bepalen in hoeverre dat nodig is vindt in 2011 een evaluatie van de nieuwe subsidiesystematiek plaats. Naast de vraag of de nieuwe subsidiesystematiek daadwerkelijk bijdraagt aan het behalen van de doelstelling, zal daarbij in ieder geval ook aandacht gegeven worden aan de lasten die de systematiek in de praktijk met zich meebrengt voor pgo-organisaties. Het pgo-veld wordt nauw betrokken bij zowel het bepalen van de evaluatiecriteria als de evaluatie zelf. Vooruitlopend op de evaluatie zullen wij de effecten van de nieuwe subsidieregeling na de invoering nauwlettend volgen. Er is gebleken dat enkele onbedoelde effecten optreden, dus passen wij dit beleids- en beoordelingskader per 1 januari 2010 aan.

1.3 De verschillende subsidie-elementen

Naast het feit dat enkele specifieke organisaties in aanmerking komen voor instellingssubsidie (zie hoofdstuk 5) bestaat de kern van de nieuwe subsidiesystematiek voor pgo-organisaties, waaronder wij ook familie- en ouderorganisaties verstaan, uit de volgende elementen, die in hoofdstuk 2 en 3 uitgebreid worden beschreven:

1. Instellingssubsidie

Pgo-organisaties ontleen hun bestaansrecht aan de uitvoering van enkele kerntaken: voorlichting, lotgenotencontact, belangenbehartiging en professionalisering. Door het verstrekken van de instellingssubsidie benadrukken we het belang dat we hechten aan het uitvoeren van deze kerntaken ter ondersteuning en vertegenwoordiging van hun leden, donateurs en doelgroep. Door het uitvoeren van de kerntaken zorgen de pgo-organisaties er onder meer voor dat de mogelijkheden voor patiënten, gehandicapten en ouderen worden vergroot, om de regie op het eigen leven te voeren en maatschappelijk te participeren. Hiermee hopen wij dat de positie van patiënten, gehandicapten en ouderen verder wordt ondersteund en versterkt. De instellingssubsidie moet besteed worden aan basisactiviteiten van structurele aard in het kader van belangenbehartiging, voorlichting, lotgenotencontact of verdere professionalisering. Aangezien deze vaak structurele activiteiten vragen om structurele financiering, is instellingssubsidie het gepaste subsidiemiddel. Daarnaast kunnen organisaties vanaf 1 januari 2010 hun instellingssubsidie ook besteden aan twee optionele taken: kwaliteitstoetsing en dienstverlening. Vanaf 1 januari 2010 voegen wij het basisdeel en het ontwikkelingsdeel van de instellingssubsidie samen. Zo willen wij administratieve lasten verlichten en organisaties meer ruimte geven zelf te bepalen welke basisactiviteiten zij met hun instellingssubsidie financieren. In bijlage 1 staat omschreven wat wij verstaan onder basisactiviteiten. De voorwaarden om in aanmerking te komen voor de instellingssubsidie staan verder uitgewerkt in hoofdstuk 2.

2. Projectsubsidie

Naast de instellingssubsidie kunnen pgo-organisaties in aanmerking komen voor een projectsubsidie. Deze subsidie verlenen we om organisaties aanvullende projectmatige activiteiten te laten uitvoeren, die zich richten op de versterking van de positie van patiënten, gehandicapten en ouderen in de stelsels van zorg en ondersteuning. Met het instellen van projectsubsidies willen wij organisaties stimuleren aanvullende projectmatige activiteiten te ontwikkelen en uit te voeren, naast de structurele basisactiviteiten (lotgenotencontact, voorlichting, belangenbehartiging en professionalisering) waarvoor zij mogelijk instellingssubsidie ontvangen. Op die manier hopen wij organisaties te stimuleren zich te ontwikkelen tot sterke partijen. Sterke partijen die in de stelsels van zorg en ondersteuning belangrijke partners zijn voor bijvoorbeeld verzekeraars, aanbieders, gemeenten en andere maatschappelijke partners..

Projectsubsidies zijn beschikbaar voor een periode van maximaal vier jaar. Voor deze subsidies is een gelimiteerd budget beschikbaar. Een onafhankelijke Programmaraad adviseert over de toekenning van deze projectsubsidies. De advisering door de Programmaraad geschiedt op basis van dit beleidskader waarbij het beoordelingskader dat in hoofdstuk 4 is opgenomen leidend zal zijn. Onder de in box 4 genoemde voorwaarden kunnen ook andere instellingen dan pgo-organisaties in aanmerking komen voor projectsubsidie.

1.4 Uitgangspunten en uitwerking subsidiebeleid

Om te zorgen dat de subsidiëring van pgo-organisaties daadwerkelijk succesvol bijdraagt aan de versterking van de positie van patiënten, gehandicapten en ouderen en het vergroten van hun mogelijkheden om de regie op het eigen leven te voeren en maatschappelijk te participeren, geldt het volgende:

Ingroeien

- Vanwege de bestaande verschillen tussen pgo-organisaties bieden wij pgo-organisaties de gelegenheid om in de nieuwe subsidiesystematiek in te groeien. Zo konden organisaties, die aanspraak willen maken op projectsubsidie of uiterlijk 31 december 2008 hun vierjarenplan indienen of vóór 1 juli 2010 een projectplan.
- Daarnaast wordt het subsidiebedrag geleidelijk lager indien een organisatie in 2008 van de Stichting Fonds PGO een hoger bedrag ontving aan instellingssubsidie dan het bedrag van de instellingssubsidie (i.c. het basisdeel) waarvoor zij per 1 januari 2009 in aanmerking komt.

PGO-support

Het is van belang dat alle pgo-organisaties in staat zijn zich verder te professionaliseren en daarbij ondersteund worden. Aan CG-Raad, CSO en NPCF is - mede op basis van de vorige versie van het Beleids- en beoordelingskader - een meerjarige projectsubsidie verleend om, in nauwe samenwerking met het Landelijk Platform GGz en het Platform VG, een gezamenlijk ondersteunings- en versterkingsaanbod in de vorm van PGO-support te ontwikkelen.

Diversiteit

- Het pgo-veld kent vanwege de grote verscheidenheid aan aandoeningen, ziekten en beperkingen zelf ook een grote diversiteit. Doordat er nieuwe ziekten en aandoeningen ontstaan, heeft het pgo-veld een dynamisch karakter. De voorwaarden voor de instellingssubsidie houden hier rekening mee.

Fusies

- Vanaf 1 januari 2009 geldt dat gesubsidieerde organisaties geen nadeel ondervinden van een fusie. Wanneer gesubsidieerde organisaties fuseren na 1 januari 2009 bieden we de zekerheid dat de nieuwe organisatie die na de fusie ontstaat tot en met 2012 de subsidies behoudt die de fusiepartners ieder apart ontvingen. Daarbij geldt wel de voorwaarde dat de gefuseerde organi-

satie aan de eisen voor subsidie blijft voldoen. Dit fusiebeleid wordt bij de evaluatie in 2011 betrokken.

Controlebeleid

- Volgens het vastgestelde controlebeleid worden steekproeven gehouden om de gegevens te controleren op basis waarvan de subsidie wordt verstrekt. Controle kan plaatsvinden op de ledenadministratie, de voorwaarden om voor subsidie in aanmerking te komen en de documenten die ter verantwoording bij de aanvraag tot vaststelling van subsidie worden meegezonden. Daarnaast is een modelaccountantsverklaring met bijbehorend controleprotocol vastgesteld voor de verantwoording over subsidies die hoger zijn dan € 125.000,-. Het controlebeleid is te vinden op de website van de Unit Fonds PGO van het CIBG (www.fondspgo.nl)

1.5 Opbouw beleids- en beoordelingskader

In de volgende hoofdstukken van dit beleids- en beoordelingskader wordt nader ingegaan op de verschillende elementen van het subsidiebeleid, zoals dat op hoofdlijnen in dit inleidende hoofdstuk is geschetst. De volgende opbouw wordt daarbij gehanteerd:

- Hoofdstuk 2: Instellingssubsidie: basisdeel en ontwikkelingsdeel
- Hoofdstuk 3: Projectsubsidie
- Hoofdstuk 4: Beoordelingskader projectsubsidie
- Hoofdstuk 5: Specifieke organisaties en subsidies

2 Instellingssubsidie: basisdeel en ontwikkelingsdeel

2.1 Doel en aanwending instellingssubsidie

Pgo-organisaties ontlene hun bestaansrecht aan de uitvoering van enkele kerntaken: voorlichting, lotgenotencontact en belangenbehartiging. Met de instellingssubsidie benadrukken we het belang dat we hechten aan deze basisactiviteiten. Daarnaast hechten wij belang aan een verdere professionalisering van de pgo-organisaties zodat zij de genoemde taken nog beter kunnen uitvoeren voor hun achterban. De instellingssubsidie bestaat daarom door het bijgestelde beleids- en beoordelingskader uit twee schijven, een vaste en een variabele:

Schijf 1: Een ledenonafhankelijk startbedrag;

Schijf 2: Een ledenafhankelijk basisdeel.

Per 1 januari 2010 voegen wij het basisdeel en het vroegere ontwikkeldeel samen in één instellingssubsidie die bestaat uit een ledenonafhankelijk startbedrag en een ledenafhankelijk basisdeel. De redenen om dit te doen zijn tweeledig:

- Uit de eerste ronde projectaanvragen is gebleken dat vooral veel kleine pgo-organisaties behoefte hebben aan het uitvoeren van basisactiviteiten. Voor deze activiteiten is de instellingssubsidie bedoeld. Om organisaties de mogelijkheid te geven deze gewenste activiteiten uit te voeren, zijn geen aanvullende eisen gesteld aan de criteria voor het startbedrag en mag het ledenonafhankelijke startbedrag besteed worden aan alle in bijlage 1 genoemde activiteiten.
- De commissie 'wenkend perspectief' gaf in haar rapport aan het ontwikkeldeel van € 30.000,- af te schaffen en de het basisdeel geleidelijk aan op te hogen. Besloten is om organisaties nu tegemoet te komen door ze in aanmerking te laten komen voor het ledenonafhankelijke startbedrag van maximaal € 30.000,-.

Met het volledig integreren van het ontwikkeldeel in de instellingssubsidie geven we organisaties ruimte om zelf te kiezen waar ze hun instellingssubsidie aan besteden. Deze moet wel besteed worden aan hun kerntaken (zie bijlage 1): lotgenotencontact, voorlichting en belangenbehartiging en professionalisering van de organisatie. Organisaties zijn niet verplicht om al deze taken uit te voeren. De commissie 'wenkend perspectief' adviseerde ons kwaliteitstoetsing en dienstverlening toe te voegen als kerntaken van een pgo-organisatie. Deze twee taken zien wij echter niet als basisactiviteiten of kerntaken van een pgo-organisatie, maar als optionele taken waaraan een organisatie haar instellingssubsidie mag besteden. In bijlage 1 staan deze taken verder uitgewerkt.

Wij vinden dat organisaties zelf het beste in staat zijn om bijvoorbeeld te bepalen hoe ze hun leden willen ondersteunen, waar ze een keer extra in willen investeren en hoe ze zich kunnen ontwikkelen tot nog sterkere vertegenwoordigers van hun achterban. Mede om die reden hoeven organisaties niet vooraf een activiteitenplan en begroting in te dienen, maar zich enkel achteraf te verantwoorden. Bij de evaluatie van 2011 wordt bezien of het maximumbedrag voor instellingssubsidie nog afdoende is voor het pgo-veld.

Om de samenhang tussen de twee onderdelen van de instellingssubsidie tot uitdrukking te brengen en de administratieve lasten voor organisaties te beperken zijn het startbedrag en het basisdeel geïntegreerd in één instellingssubsidie voor organisaties voor patiënten, gehandicapten en ouderen. In het vervolg van dit hoofdstuk worden de voorwaarden om in aanmerking te komen voor deze instellingssubsidie nader uitgewerkt.

2.2 Voorwaarden instellingssubsidie

De voorwaarden waaraan organisaties moeten voldoen om in aanmerking te kunnen komen voor instellingssubsidie, zijn afhankelijk van de vraag of een organisatie in 2008 een instellings- of projectsubsidie heeft ontvangen van de toenmalige Stichting Fonds PGO of niet. Wij willen enerzijds de diversiteit van het huidige pgo-veld respecteren en anderzijds verdere versnippering van het pgo-veld tegengaan. Tegelijkertijd vinden wij dat er ruimte moet zijn om subsidie te kunnen verlenen aan nieuwe of bestaande organisaties die groepen personen met een ziekte dan wel functiebeperking vertegenwoordigen waarvoor nog geen organisatie werkzaam is die instellingssubsidie ontvangt op basis van de Subsidieregeling PGO.

2.2.1 Voorwaarden instellingssubsidie voor organisaties die in 2008 subsidie van de Stichting Fonds PGO ontvingen

Doordat er een grote verscheidenheid aan aandoeningen, ziekten en beperkingen bestaat, is er binnen het pgo-veld een grote diversiteit aan organisaties ontstaan. Deze diversiteit respecteren wij, ook de commissie 'wenkend perspectief' heeft de kracht van deze diversiteit in haar rapport benadrukt. Het laat zien hoe patiënten, gehandicapten en ouderen zich kunnen organiseren en daarmee van grote waarde zijn voor de brede doelgroep die ze vertegenwoordigen. Omdat wij belang hechten aan de ontstane diversiteit, komen de organisaties die in 2008 een instellings- of projectsubsidie van de toenmalige Stichting Fonds PGO ontvingen in aanmerking voor het basisdeel van de instellingssubsidie. De uitzondering op deze regel vormen commerciële organisaties, organisaties die niet landelijk werkzaam zijn³ en samenwerkingsverbanden in de zin van de Wet Overleg Minderhedenbeleid.

Om voor het ledenafhankelijke basisdeel instellingssubsidie in aanmerking te komen, geldt dat organisaties in ieder geval een registratie van de leden en donateurs moeten hebben. Om in aanmerking te blijven komen, geldt dat voor zover organisaties in 2008 aan de toen geldende voorwaarden van de Stichting Fonds PGO voldeden, ze in de toekomst aan de betreffende voorwaarde(n) uit onderstaande box 1 moeten blijven voldoen. Het is immers niet de bedoeling subsidie te verlenen aan een organisatie die zich na 1 januari 2009 heeft omgevormd en daardoor bijvoorbeeld niet langer landelijk werkzaam is of niet langer gericht is op patiënten, gehandicapten of ouderen.

Box 1 Voorwaarden basisdeel voor organisaties die in 2008 subsidie van de Stichting Fonds PGO ontvingen

1. de organisatie is een vereniging of stichting en heeft geen winstoogmerk;
2. de organisatie is landelijk werkzaam; een landelijk werkende organisatie kan bij de uitvoering van de activiteiten regionale of lokale organisaties wel betrekken.
3. de organisatie heeft leden of donateurs in de vorm van natuurlijke personen die zich hebben verplicht de jaarlijks door de organisatie vastgestelde minimumbijdrage te betalen;
4. in de statutaire doelstelling alsmede in de activiteiten van de organisatie komt tot uiting dat de organisatie primair is gericht op versterking van de positie in de Nederlandse samenleving van personen die:
  - een ziekte dan wel een lichamelijke of verstandelijke functiebeperking hebben, of
  - 55 jaar of ouder zijn;
5. in het bestuur van de organisatie komt de betrokkenheid van de doelgroep tot uiting;
6. de activiteiten van de organisatie worden uitgevoerd vanuit het perspectief en de ervaringsdeskundigheid van de betrokken doelgroep;
7. de organisatie houdt een registratie bij van de leden en donateurs.

³ Een landelijk werkende organisatie kan bij de uitvoering van activiteiten regionale of lokale organisaties wel betrekken. Zo kan landelijk beleid vaak goed worden omgezet naar lokale initiatieven. En andersom, kunnen de goede resultaten van lokale of regionale projecten landelijk worden uitgerold. Organisaties met een kleiner of groter bereik (lokaal/regionaal/mondiaal) komen niet voor subsidie in aanmerking.

2.2.2 Voorwaarden instellingssubsidie voor patiënten- of gehandicaptenorganisaties die in 2008 geen subsidie van de toenmalige Stichting Fonds PGO ontvingen

Hoewel wij de diversiteit van het huidige pgo-veld respecteren, willen wij verdere versnippering van het pgo-veld tegengaan. Tegelijkertijd vinden wij dat er ruimte moet zijn om subsidie te kunnen verlenen aan nieuwe of bestaande organisaties die groepen personen met een ziekte dan wel beperking vertegenwoordigen waarvoor nog geen organisatie werkzaam is die in 2008 al subsidie ontving van de Stichting Fonds PGO of instellingssubsidie ontvangt op basis van de Subsidieregeling PGO. Deze organisaties kunnen daarom onder de voorwaarden die genoemd staan in box 2, in aanmerking komen voor het basisdeel van de instellingssubsidie.

Box 2 Voorwaarden basisdeel voor organisaties die in 2008 geen subsidie van de toenmalige Stichting Fonds PGO ontvingen.

1. de organisatie vertegenwoordigt een groep personen met een ziekte dan wel lichamelijke of verstandelijke functiebeperking, waarvoor nog geen organisatie werkzaam is die instellingssubsidie ontvangt op grond van de Subsidieregeling PGO⁴.
2. de organisatie is een vereniging of stichting en heeft geen winstoogmerk;
3. de organisatie is landelijk werkzaam; een landelijk werkende organisatie kan bij de uitvoering van de activiteiten regionale of lokale organisaties wel betrekken;
4. de organisatie heeft leden of donateurs in de vorm van natuurlijke personen die zich hebben verplicht de jaarlijks door de organisatie vastgestelde minimumbijdrage te betalen;
5. in de statutaire doelstelling alsmede in de activiteiten van de organisatie komt tot uiting dat de organisatie primair is gericht op versterking van de positie in de Nederlandse samenleving van personen die een ziekte dan wel een lichamelijke of verstandelijke functiebeperking hebben;
6. in het bestuur van de organisatie komt de betrokkenheid van de doelgroep tot uiting;
7. de activiteiten van de organisatie worden uitgevoerd vanuit het perspectief en de ervaringsdeskundigheid van de betrokken doelgroep;
8. de organisatie houdt een registratie bij van de leden en donateurs;
9. de organisatie is toegankelijk voor alle in Nederland woonachtige personen die een bepaalde ziekte, lichamelijke of verstandelijke functiebeperking gemeenschappelijk hebben dan wel de vertegenwoordigers van deze personen wanneer zij wils- of handelingsonbekwaam zijn. Dit wil zeggen niet beperkt tot bijvoorbeeld mensen met een bepaald geslacht of mensen met een bepaalde leeftijd of geloofsovertuiging.

Het kan voorkomen dat er in hetzelfde jaar twee of meer nog niet gesubsidieerde organisaties voor dezelfde ziekte of functiebeperking een subsidieaanvraag voor het basisdeel indienen, en daarnaast voldoen aan alle hiervoor gestelde voorwaarden. In dat geval zal de organisatie met de meeste leden in beginsel in aanmerking komen voor subsidie. Het aantal leden geeft immers een indicatie van het draagvlak van de organisatie bij de doelgroep.

2.3 Berekening instellingssubsidie

2.3.1 Berekeningswijze instellingssubsidie

De instellingssubsidie kan maximaal € 120.000,- bedragen. Dat betekent dat organisaties die voldoen aan de voorwaarden genoemd in box 1 en 2 in aanmerking kunnen komen voor een instellingssubsidie die kan oplopen tot maximaal € 120.000,-. In box 3 wordt weergegeven hoe de hoogte van de instellingssubsidie wordt bepaald. Een uitgebreid rekenmodel is te vinden in bijlage 3.

⁴ Organisaties waarbij de leden/ donateurs niet een bepaalde ziekte of functiebeperking gemeenschappelijk hebben, maar die zijn georganiseerd rond een ander thema of een andere problematiek (bijvoorbeeld organisaties van consumenten, voorstanders van bepaalde geneeswijzen, nabestaanden, mishandelde etcetera) voldoen niet aan deze voorwaarde.

Box 3 Bepaling van de hoogte van de instellingssubsidie

Schijf 1

I) Hoogte van het ledenonafhankelijke startbedrag

Organisaties geven bij hun aanvraag aan, hoeveel zij van het maximale startbedrag van € 30.000,- zij willen aanvragen.

Schijf 2

II) Berekening van de hoogte van het subsidiebedrag van het basisdeel van de instellingssubsidie

Het bedrag voor het basis deel dat een organisatie maximaal kan ontvangen, is gebonden aan twee randvoorwaarden:

- 1) het *basisdeel* per organisatie bestaat uit een basisbedrag en een omvangstoeslag; het basisdeel bedraagt maximaal € 90.000, - per jaar
- 2) de subsidie voor het *basisdeel* bedraagt per jaar niet meer dan € 100, - per natuurlijk persoon als lid of donateur.

Binnen deze randvoorwaarden wordt het subsidiebedrag voor het basis deel als volgt bepaald:

Het *basisdeel* is opgebouwd uit twee elementen:

- Een *basisbedrag* van € 7.500, -;
- Een *omvangstoeslag* die wordt berekend op basis van het aantal betalende natuurlijke personen dat lid of donateur is op 1 april voorafgaand aan het jaar waarvoor subsidie wordt aangevraagd én het door de desbetreffende organisatie vastgestelde minimumbedrag dat deze leden/donateurs voor het jaar waarvoor subsidie wordt aangevraagd (gaan) betalen.

De omvangstoeslag wordt berekend door het aantal natuurlijke personen dat lid of donateur is en het vastgestelde minimumbedrag te vermenigvuldigen met een vermenigvuldigingsfactor. Deze factor wordt kleiner bij een hoger aantal leden/donateurs.

In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van de vermenigvuldigingsfactoren en voorbeeldberekeningen van het basis deel. Door de afnemende vermenigvuldigingsfactor heeft, bij een organisatie van meer dan 10.000 leden of donateurs, het aantal leden/donateurs boven die 10.000 geen invloed meer op de hoogte van de omvangstoeslag.

III) Hoogte instellingssubsidie

De maximale hoogte van de instellingssubsidie van een organisatie is de som van het startbedrag en het basisdeel.

Over de instellingssubsidie wordt geen indexatie toegepast.

De berekeningsformule voor het basisdeel is gelijk aan de berekeningswijze voor de instellingssubsidie zoals de toenmalige Stichting Fonds PGO deze al enige jaren hanteerde voor patiëntenorganisaties. Door de berekening van het basisdeel afhankelijk te stellen van het aantal natuurlijke personen dat lid of donateur is en de minimale bijdrage die zij moeten betalen aan hun vereniging of stichting, wordt invulling gegeven aan de gedachte dat de achterban van een organisatie zelf verantwoordelijkheid draagt voor de instandhouding van een organisatie. Het maximum van € 120.000, - is vastgesteld om uitdrukking te geven aan de eigen verantwoordelijkheid van de organisaties om te zoeken naar andere bronnen van inkomsten, zoals giften en bijdragen van gezondheidsfondsen. Het stellen van een maximum voorkomt daarnaast dat de grotere organisaties, die in veel gevallen goed in staat zijn andere inkomsten te genereren, een onevenredig beroep op de regeling doen. Het basisbedrag en de afnemende vermenigvuldigingsfactor werken in beginsel in het voordeel van kleinere organisaties (rekening houden met de vaste kosten van organisaties, ongeacht hun omvang).

Voor de bepaling van het aantal geregistreerde in Nederland woonachtige betalende natuurlijke personen dat lid of donateur is, en de contributie of donatie van deze leden of donateurs wordt uitgegaan van de peildatum van 1 april voorafgaand aan het jaar waarvoor subsidie wordt aangevraagd. Deze jaarlijkse peiling biedt de mogelijkheid tot jaarlijkse aanpassingen van de hoogte van het subsidiebedrag van het basisdeel. Omdat het ledenaantal van grote invloed op de hoogte van het subsidiebedrag is, dienen organisaties een accurate registratie bij te houden van het aantal leden en/of donateurs. Er zal steekproefsgewijs controle plaatsvinden op de door organisaties opgegeven aantallen leden/donateurs en minimale bijdragen. Bij deze steekproef zal ook worden bekeken in hoeverre de organisatie voldoet aan de voor haar gestelde voorwaarden om in aanmerking te komen voor instellingssubsidie.

Voor de bepaling van de hoogte van de minimale bijdrage die leden/donateurs moeten betalen aan hun vereniging of stichting wordt alleen gekeken naar het minimaal verschuldigde bedrag. Indien (sommige) leden of donateurs jaarlijks een hoger bedrag betalen dan de minimale bijdrage, dan is het extra bedrag niet van invloed op de berekening van de hoogte van de omvangstoelage in het basisdeel.

2.3.1.1 Organisatie zonder natuurlijke personen als lid of donateur

Sommige organisaties hebben geen natuurlijke personen als lid of donateur. Hoewel zij, als zij in 2008 een subsidie ontvingen van de toenmalige Stichting Fonds PGO⁵, in aanmerking komen voor het basisdeel, bedraagt deze de facto € 0. Dit geldt onder meer voor een aantal samenwerkingsorganisaties en de huidige kwaliteitstoetsingsorganisaties. Zij kunnen echter wel in aanmerking komen voor een instellingssubsidie ter hoogte van het maximale startbedrag van € 30.000,-. Structurele activiteiten op het gebied van kwaliteitstoetsing zijn toegevoegd aan de lijst met optionele taken, waaraan een organisatie haar instellingssubsidie mag besteden. Bovendien kunnen zij in aanmerking komen voor projectsubsidie. In het beoordelingskader dat gebruikt wordt voor beoordeling van de projectsubsidie is de inbreng van cliëntenperspectief bij de ontwikkeling van kwaliteit en transparantie opgenomen als beleidsthema. Aanvullende projectmatige activiteiten op het gebied van kwaliteitstoetsing kunnen daardoor in aanmerking komen voor projectsubsidie. Daarom is het niet langer opportuun om een aparte instellingssubsidie te verstrekken voor de functie kwaliteitstoetsing.

Sommige samenwerkingorganisaties hebben ook een aantal natuurlijke personen als lid. Op basis van die natuurlijke leden kunnen zij subsidie voor het basisdeel ontvangen. Voor de samenwerkingsorganisaties zonder natuurlijke personen als lid, geldt dat hun leden over het algemeen pgo-organisaties zijn die instellingssubsidie (basisdeel en ontwikkelingsdeel) ontvangen. De aangesloten organisaties kunnen vanuit hun instellingssubsidie het samenwerkingsverband bekostigen. De lidorganisaties profiteren immers van de synergievoordelen van het bundelen van een deel van de krachten en/of activiteiten in het samenwerkingsverband.

2.3.2 Fusies

Vanaf 1 januari 2009 geldt dat gesubsidieerde organisaties geen nadeel ondervinden van een fusie. Wanneer gesubsidieerde organisaties fuseren na 1 januari 2009 bieden we de zekerheid dat de nieuwe organisatie die na de fusie ontstaat tot en met 2012 de subsidies⁶ waar de fusiepartners op moment van fusie recht op hadden behoudt, inclusief de voorziene afbouw en mits de gefuseerde organisatie aan de eisen voor subsidie blijft voldoen. Het fusiebeleid wordt bij de evaluatie in 2011 betrokken.

Wanneer een organisatie, die in 2008 al een subsidie kreeg van de toenmalige Stichting Fonds PGO of subsidie ontvangt op grond van de Subsidieregeling PGO, zichzelf opsplijt of uiteenvalt in meerdere organisaties, dan kan de oude organisatie (indien deze nog deels bestaat) en de nieuw ontstane organisatie(s) gezamenlijk slechts aanspraak maken op een instellingssubsidie ter hoogte van de instellingssubsidie waarop de oude organisatie aanspraak kon maken. Hierbij geldt dat het bedrag

---

⁵ Op de in paragraaf 2.2.1 genoemde uitzonderingen na.

⁶ Inclusief de projectsubsidies indien de fusiepartners die op basis van hoofdstuk 3 en 4 van dit beleids- en beoordelingskader ontvingen.

waarop de oude organisatie aanspraak kon maken verdeeld wordt over de nog bestaande en de nieuw ontstane organisatie(s), mits zij voldoen aan de subsidievoorwaarden, naar rato van het aantal aangesloten (natuurlijke) leden of donateurs. Het beleid ten aanzien van splitsingen wordt betrokken bij de evaluatie in 2011.

2.3.3 Vermindering van instellingssubsidie

Sommige organisaties ontvingen in 2008 een hoger bedrag aan instellingssubsidie van de Stichting Fonds PGO dan het bedrag waarop zij op grond van de berekeningswijze voor het basisdeel in aanmerking kunnen komen. Voor deze organisaties geldt dat het basisdeel van de instellingssubsidie over een periode van vier jaar wordt teruggebracht naar het bedrag waarop de organisatie op grond van de berekeningswijze voor het basisdeel in aanmerking kan komen. Om organisaties de ruimte te geven zich in te blijven zetten voor hun kerntaken blijven het ledenonafhankelijke startbedrag en eventuele projectsubsidie(s) uit de aanvullende middelen bij de vermindering van de hoogte van het basisdeel van de instellingssubsidie buiten beschouwing.

Deze vermindering naar het bedrag waarop de organisatie op grond van de berekeningswijze voor het basisdeel in aanmerking kan komen, vindt als volgt plaats.

De organisatie die dit betreft, ontvangt:

- in 2009 een basisdeel dat 90% bedraagt van de instellingssubsidie die in 2008 is verstrekt;
- in 2010 een basisdeel dat 60% bedraagt van de instellingssubsidie die in 2008 is verstrekt;
- in 2011 een basisdeel dat 30% bedraagt van de instellingssubsidie die in 2008 is verstrekt;
- in 2012 een basisdeel waarvoor de organisatie op grond van de berekeningswijze in paragraaf 2.3.1 in aanmerking kan komen.

In het geval dat de in paragraaf 2.3.1 geschetste berekeningswijze gunstiger is voor de organisatie dan bovengenoemde percentages, dan ontvangt de organisatie het bedrag voor het basisdeel volgens die hogere berekeningswijze.

Daarnaast kunnen organisaties een ledenonafhankelijk startbedrag van maximaal € 30.000,- aanvragen. Ten slotte kan de organisatie in aanmerking komen voor projectsubsidie(s) (zie hoofdstuk 3).

Ook wanneer sprake is van vermindering van de hoogte van de instellingssubsidie geldt dat het basisdeel van de instellingssubsidie, waarvoor de organisatie op basis van de berekeningswijze in paragraaf 2.3.1 in aanmerking komt, moet worden besteed aan activiteiten die passen binnen de te subsidiëren kerntaken, namelijk lotgenotencontact, voorlichting, belangenbehartiging en professionalisering en aan exploitatiekosten die daarmee verband houden of aan de optionele activiteiten op het gebied van kwaliteitstoetsing en dienstverlening.

In uitzondering hierop kunnen organisaties waarvan de instellingssubsidie wordt verminderd in hun activiteitenplan en begroting, activiteiten en kosten opnemen die verband houden met de vermindering van de instellingssubsidie. Zij dienen deze te onderbouwen. De Unit Fonds PGO van het CIBG beoordeelt de subsidieaanvraag.

2.4 Wijze van subsidieaanvraag en -verstrekking

Wanneer een organisatie voldoet aan de voorwaarden uit box 1 of box 2 en een aanvraag indient voor instellingssubsidie die niet hoger is dan € 120.000,-, hoeft die organisatie voor de te subsidiëren activiteiten niet langer vooraf een activiteitenplan en een begroting in te dienen. De subsidie kan eenvoudig worden aangevraagd met een formulier voor instellingssubsidie dat verkrijgbaar is via www.fondspgo.nl en kan worden opgevraagd bij de Unit Fonds PGO van het CIBG. Deze aanvraag moet zijn voorzien van een door het bestuur van de organisatie ondertekende verklaring dat de organisatie aan de gestelde voorwaarden voldoet.

De informatie die voor de berekening van de instellingssubsidie van belang is, is het aantal natuurlijke personen dat lid of donateur is en de minimumbijdrage voor leden/donateurs die de organisatie heeft vastgesteld. Op grond van deze gegevens wordt de berekening uit box 3 toegepast.

Van een aantal organisaties wordt de instellingssubsidie op basis van in paragraaf 2.3.1. genoemde percentages vermindert. Tot de afbouw voltooid is kan het zijn dat die organisaties tijdelijk een instellingssubsidie die hoger is dan € 120.000,- ontvangen. Als de instellingssubsidie hoger is dan € 120.000,- geldt dat organisaties de bovengenoemde subsidie jaarlijks kunnen aanvragen door een activiteitenplan en een begroting in te dienen. Voor deze organisaties geldt dat wanneer door onvoorzene omstandigheden bepaalde activiteiten uit het van te voren in te dienen en goedgekeurde activiteitenplan niet of slechts gedeeltelijk kunnen worden uitgevoerd dan wel de kosten van een goedgekeurde activiteit lager zijn dan begroot, de Unit Fonds PGO van het CIBG op verzoek van de subsidieontvanger de subsidieverlening zodanig kan wijzigen dat het niet bestede bedrag voor andere activiteiten binnen het goedgekeurde activiteitenplan kan worden aangewend. Wanneer het bedrag dat gemoeid is met de wijziging van de subsidieverlening lager is dan 20% van het verleende subsidiebedrag is geen toestemming van de Unit Fonds PGO van het CIBG nodig voor het besteden van de subsidie aan andere activiteiten binnen het goedgekeurde activiteitenplan.

De subsidieaanvraag, en indien van toepassing het activiteitenplan en begroting, moet vóór 1 oktober voorafgaand aan het jaar waarvoor subsidie wordt aangevraagd, ingediend worden bij de Unit Fonds PGO van het CIBG.

De subsidie wordt door middel van een aantal voorschotten uitgekeerd, waarbij in beginsel het volgende bevoorschottingsritme wordt aangehouden in: januari 8%, februari 8%, maart 8%, april 7%, mei 16%, juni 7%, juli 8%, augustus 8%, september 7%, oktober 8%, november 8% en december 7% van het voor dat jaar verleende subsidiebedrag. Een organisatie kan met redenen omkleed aangeven dat een ander bevoorschottingsritme gewenst is.

Voor alle organisaties die instellingssubsidie ontvangen, geldt dat zij binnen zes maanden na afloop van het jaar waarvoor de subsidie ontvangen is, een aanvraag tot vaststelling van de instellingssubsidie indienen bij de Unit Fonds PGO van het CIBG. Deze aanvraag moet voorzien zijn van een activiteitenverslag en een financieel verslag. De organisatie geeft daarbij in ieder geval aan:

- welke activiteiten zijn uitgevoerd voor de verleende subsidie;
- wat de kosten en baten van de activiteiten waren;
- onder welke categorie de activiteiten geschaard kunnen worden (voorlichting, belangenbehartiging, lotgenotencontact, professionalisering of exploitatiekosten die daarmee verband houden). Daarbij is het niet noodzakelijk dat de organisatie bij haar activiteiten alle categorieën aan bod heeft laten komen;
- of een deel van de instellingssubsidie aangewend is voor de bekostiging van kosten binnen projecten waarvoor ook projectsubsidie is verleend op basis van de Subsidieregeling PGO en dit beleids- en beoordelingskader. Zo ja om welk bedrag het gaat en voor welke kosten in dat project. Dit dient te worden vastgelegd in een bestuursverklaring waarin tevens wordt verklaard dat de desbetreffende kosten niet ook in de aanvraag tot vaststelling van die projectsubsidie worden opgenomen.

Indien de instellingssubsidie groter was dan € 125.000 moet de organisatie ook een accountantsverklaring meesturen met de aanvraag tot vaststelling.

Wanneer een organisatie de instellingssubsidie niet volledig besteedt aan voorlichting, belangenbehartiging, lotgenotencontact, professionalisering of exploitatiekosten die daarmee verband houden, mag zij een egaliseriereserve vormen. Deze egaliseriereserve creëert voor organisaties flexibiliteit bij hun financieel beheer over de jaargrenzen heen. De egaliseriereserve mag maximaal 20% van de verleende instellingssubsidie bedragen. Als organisaties meer overhouden van de verleende subsidie wordt het meerdere teruggevorderd.

Voor organisaties met een (tijdelijk) hogere instellingssubsidie zoals bedoeld in paragraaf 2.3, geldt dat de hoogte van de egaliseriereserve eveneens afhankelijk is van de hoogte van de instellingssub-

sidie. Organisaties die momenteel een hogere egaliseringsreserve hebben dan de vanaf 1 januari 2009 toegestane hoogte van de egaliseringsreserve moeten hun egaliseringsreserve voor 1 januari 2010 verlaagd hebben tot de maximaal toegestane hoogte van 20% van de in 2009 verleende instellingssubsidie. Het is niet toegestaan om vanuit de instellingssubsidie andere bestemmingsreserves op te bouwen. Wel kunnen ten laste van een verleende instellingssubsidie bedrijfseconomisch aanvaardbare voorzieningen getroffen worden ten behoeve van een specifiek toekomstig doel dan wel een voorzienbaar verlies of risico dat de organisatie in de toekomst loopt (bijvoorbeeld voor het onderhoud van een pand op basis van een onderhoudsplan). Het totaal van de ten laste van de instellingssubsidie getroffen voorzieningen mag maximaal 5% bedragen van de som van de verleende instellingssubsidie en de met de gesubsidieerde activiteiten samenhangende baten in de vorm van gerealiseerde inkomsten uit contributies of structurele donaties. De herkomst, omvang, toevoegingen en onttrekkingen aan de voorzieningen worden apart in het financieel verslag opgenomen. De voorzieningen moeten binnen vijf jaar nadat zij zijn gevormd worden besteed aan het doel waarvoor zij zijn gevormd.

3 Projectsubsidie

3.1 Doel en aanwending

Naast de instellingssubsidie kunnen pgo-organisaties in aanmerking komen voor projectsubsidies. Deze subsidies worden verleend om organisaties aanvullende projectmatige activiteiten⁷ te laten uitvoeren die ertoe strekken patiënten, gehandicapten en ouderen een centrale, sterke positie te geven in de stelsels van zorg en ondersteuning en hun mogelijkheden om de regie op het eigen leven te voeren en maatschappelijk te participeren te vergroten. Vanuit hun maatschappelijke rol kunnen pgo-organisaties hieraan een belangrijke bijdrage leveren. Met de recente vernieuwingen van de stelsels van zorg en ondersteuning is het van groot belang dat het pgo-veld zich ontwikkelt tot een volwaardige gesprekspartner van zorgverzekeraars, aanbieders van zorg en/of ondersteuning, overheden en andere maatschappelijke organisaties ('derde partij rol'). Met projectsubsidies willen we het pgo-veld stimuleren zich te ontwikkelen tot die volwaardige gesprekspartner.

Met projectsubsidies willen we pgo-organisaties stimuleren om naast basisactiviteiten, aanvullende projectmatige activiteiten te verrichten die zich richten op de ontwikkeling van pgo-organisaties tot een sterke speler met een eigen positie in de stelsels van zorg en ondersteuning. Het gaat daarbij in het bijzonder om activiteiten waarin de specifieke ervaringsdeskundigheid van patiënten, gehandicapten en ouderen een belangrijke en centrale plaats inneemt. Met behulp van projectsubsidies willen we pgo-organisaties de ruimte en mogelijkheden geven om hiervoor op projectbasis nieuwe initiatieven te ontwikkelen of verder door te ontwikkelen.

Graag lichten wij onze doelstelling bij projectsubsidies toe:

De stelsels van zorg en ondersteuning zijn er om patiënten, gehandicapten en ouderen een zo goed mogelijke kwaliteit van zorg en ondersteuning te bieden, die past bij hun wensen en behoeften. In de stelsels zijn verzekeraars, aanbieders van zorg en ondersteuning, overheden en andere maatschappelijke organisaties actief. Daarbij hoort ook: 'ervaringsdeskundigheid'. Het inbrengen van ervaringsdeskundigheid door de gebruiker van zorg en ondersteuning draagt bij aan het verder optimaliseren van de kwaliteit van zorg en ondersteuning en het afstemmen van die zorg en ondersteuning op de wensen en behoeften van cliënten.

Patiënten, gehandicapten en ouderen staan bij het inbrengen van hun ervaringsdeskundigheid sterker als zij dit collectief inbrengen. Daarom is het van belang dat zij hun krachten bundelen om zich te ontwikkelen tot een gelijkwaardige speler tegenover de andere partijen in de stelsels van zorg en ondersteuning.

Pgo-organisaties zijn bij uitstek de daarvoor aangewezen gesprekspartners en beschikken door hun leden al over de unieke ervaringsdeskundigheid. Pgo-organisaties zijn in onze ogen dan ook een goede partij om ervoor te zorgen dat ervaringsdeskundigheid ingebed wordt in trajecten die zijn gericht op kwaliteitsverbetering in de brede zin van het woord in zorg en ondersteuning en daarom op het optimaliseren van de stelsels van zorg en ondersteuning, bijvoorbeeld:

- Als sterke speler in de stelsels van zorg zien wij pgo-organisaties graag als gesprekspartners in de driehoek met zorgverzekeraars en zorgaanbieders. Wij zien bijvoorbeeld graag dat organisaties, als vertegenwoordigers van cliënten de ervaringsdeskundigheid inbrengen die zorgverzekeraars kunnen gebruiken bij hun zorginkoop. Ook kan ervaringsdeskundigheid, als gelijkwaardig naast bijvoorbeeld de medische, inhoudelijke basis, worden ingebracht in trajecten die zich bezig houden met de verbetering van de kwaliteit van zorg. Voorbeelden hiervan zijn het ontwikkelen van richtlijnen of verbeteren van de veiligheid. Op die manier kunnen we uiteindelijk bereiken dat cliënten de kwalitatief goede zorg krijgen die ook past bij hun keuze.
- Als sterke speler in de stelsels van ondersteuning willen wij dat pgo-organisaties niet alleen actief zijn op het terrein van zorg, maar ook op het terrein van ondersteuning. Als sterke speler kunnen

---

⁷ Onder aanvullende projectmatige activiteiten verstaan we activiteiten die aanvullend zijn op de activiteiten waarvoor instellingssubsidie is bedoeld. Onder aanvullende projectmatig activiteiten verstaan we dus niet de basisactiviteiten, lotgenotencontact, voorlichting, belangenbehartiging en professionalisering, waarvan voorbeelden genoemd zijn in bijlage 1. Optionele taken als kwaliteitstoetsing en dienstverlening komen, mits zij projectmatig zijn, wel voor projectsubsidie in aanmerking. Activiteiten moeten projectmatig van aard zijn, dat wil onder meer zeggen dat de activiteiten een begin- en eindpunt hebben, dat afgebakende concrete resultaten worden behaald en dat activiteiten dus niet structureel van aard zijn.

zij ervoor zorgen dat het belang van patiënten, gehandicapten en ouderen wordt meegenomen, zodat zij door maatschappelijke participatie langer deel kunnen nemen aan de samenleving. Zo kan hun ervaringsdeskundigheid onder meer bijdragen aan de inbedding van 'inclusief beleid' of ervoor zorgen dat ouderen of mensen met een beperking zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen, werken en leven.

Met projectsubsidies willen we pgo-organisaties stimuleren stappen te zetten om zich te ontwikkelen tot die sterke speler en gelijkwaardige gesprekspartner. Op twee thema's zien we graag dat pgo-organisaties zich ervoor gaan inzetten projecten te ontwikkelen of hun bijdrage te leveren aan projecten, waarbij de inbreng van ervaringsdeskundigheid voorop staat:

1. Cliëntenperspectief – Die inbreng is van belang als we ervoor willen zorgen dat zorg en ondersteuning wordt afgestemd op de wensen en behoeften van de patiënten, gehandicapten en ouderen die de zorg of ondersteuning ontvangen.
2. Maatschappelijke participatie – Om ervoor te zorgen dat patiënten, gehandicapten en ouderen zolang mogelijk kunnen deelnemen aan de samenleving, is het van belang dat zij ook op het gebied van maatschappelijke participatie hun ervaringsdeskundigheid inbrengen. Mensen zijn meer dan hun chronische ziekte, hun beperking of hun leeftijd. Daarom gaat het ons hier om de maatschappelijke participatie op het levensbrede terrein in zijn volle omvang. Het vertrekpunt hierbij zijn de belemmeringen die chronisch zieken, gehandicapten en ouderen ondervinden bij de participatie op het levensbrede terrein.

We zien graag dat pgo-organisaties zich naast bovenstaande thema's ook richten op onderstaande thema's die eraan bijdragen dat pgo-organisaties zich ontwikkelen tot sterke speler en gelijkwaardige gesprekspartner. Om ervoor te zorgen dat het bereik zo groot mogelijk is, hechten wij aan:

3. Betrokkenheid van de doelgroep – Als de pgo-organisaties zich willen ontwikkelen om die sterke speler te worden, is het van belang dat de doelgroep die zij vertegenwoordigen zoveel mogelijk ook direct betrokken is. Hoe groter die betrokkenheid, hoe groter het bereik en des te sterker zij staan als speler.
4. Samenwerking – Pgo-organisaties zijn veelal ontstaan vanuit een bepaalde ziekte of aandoening. Zoals de commissie 'wenkend perspectief' het ook treffend omschreef, ontleent het veld hier een deel van zijn kracht aan. Echter om een sterke speler te worden is het belangrijk dat organisaties op die punten waar ze kunnen samenwerken dat ook doen.

Projectsubsidies zijn beschikbaar voor een periode van maximaal vier jaar. De maximale periode van vier jaar is gekozen om organisaties meer zekerheid te geven en hen, meer dan voorheen, de tijd te geven om de resultaten van hun activiteiten te implementeren, te borgen en de resultaten breder te verspreiden. Bovendien biedt de vierjarige periode de ruimte om te leren van minder goede ervaringen. Overigens kunnen ook projecten worden aangevraagd met een kortere looptijd dan vier jaar of kunnen organisaties ervoor kiezen om in hun projectplan niet voor alle vier jaren activiteiten op te nemen.

Voor de projectsubsidies is een gelimiteerd budget beschikbaar. Een onafhankelijke Programmaraad adviseert over de toekenning van deze projectsubsidies. Deze advisering door de Programmaraad geschiedt op basis van dit beleids- en beoordelingskader. Sommige andere instellingen dan pgo-organisaties kunnen, onder voorwaarden, in aanmerking komen voor projectsubsidie (zie paragraaf 3.2.1.).

3.2 Voorwaarden projectsubsidie

Graag verduidelijken we de procedure. De Unit Fonds PGO van het CIBG toetst de projectplannen en kan organisaties verzoeken ontbrekende informatie in te leveren, alvorens ze het projectplan voorleggen aan de Programmaraad. De procedure ziet er als volgt uit:

1. De Unit Fonds PGO van het CIBG toetst of een organisatie voldoet aan de voorwaarden in box 4 (zie paragraaf 3.2.1), dan wel een instellingssubsidie op basis van box 1 of 2 ontvangt.
2. Voldoet een organisatie aan de ingangsvoorwaarden dan toetst de Unit Fonds PGO van het CIBG of de aanvraag voldoet aan de voorwaarden in box 5 (zie paragraaf 3.2.2.).
3. Voldoet een aanvraag ook aan de voorwaarden genoemd in box 5, dan wordt het project ter beoordeling voorgelegd aan de Programmaraad. Deze beziet in hoeverre de organisatie voldoet aan de criteria genoemd in het beoordelingskader (hoofdstuk 4).

3.2.1 Ingangsvoorwaarden aan indienende organisatie

Organisaties die kunnen aantonen dat zij in aanmerking komen voor de instellingssubsidie, behalve enkele uitzonderingen die genoemd zijn in box 4, kunnen projectsubsidie aanvragen door een projectplan in te dienen dat voldoet aan de voorwaarden onder box 5.

Daarnaast kunnen ook sommige andere landelijk werkende organisaties, die een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de in paragraaf 3.1 verwoorde doelstelling projectsubsidie aanvragen. Zij moeten daarbij echter aantonen dat zij voldoen aan de in box 4 omschreven voorwaarden. Omdat de groep die projectsubsidie kan aanvragen breder is, dan de groep die in aanmerking komt voor de instellingssubsidie als bedoeld in hoofdstuk 2, zijn de voorwaarden in box 4 iets ruimer dan de voorwaarden in box 1 en box 2. Projecten van pgo-organisaties hebben echter onze voorkeur.

Box 4 Voorwaarden organisaties zonder instellingssubsidie om in aanmerking te komen voor project-subsidie

- a. de organisatie is een vereniging of stichting en heeft geen winstoogmerk;
- b. de organisatie is landelijk werkzaam;
een landelijk werkende organisatie kan bij de uitvoering van de activiteiten uit het projectplan regionale of lokale organisaties wel betrekken. Zo kan landelijk beleid vaak goed omgezet worden naar lokale initiatieven. En andersom, kunnen de goede resultaten van lokale of regionale projecten landelijk worden uitgerold.
- c. in de statutaire doelstelling of in de reguliere activiteiten van de organisatie komt tot uiting dat de organisatie is gericht op versterking van de positie en invloed in de Nederlandse samenleving van personen die:
  - 1° een ziekte, lichamelijke of verstandelijke functiebeperking hebben, dan wel
  - 2° 55 jaar of ouder zijn.

Organisaties van familieleden van zodanige patiënten of gehandicapten die de belangen van die patiënten of gehandicapten behartigen komen ook voor deze projectsubsidies in aanmerking.

Een projectsubsidie wordt niet verstrekt aan:

1. Een zorgverzekeraar of een organisatie van zorgverzekeraars.
2. Een aanbieder van zorg en/ of ondersteuning of een organisatie van deze aanbieders.
3. De CG-Raad, CSO en NPCF.
4. Een organisatie die primair is gericht op het genereren en beheren van financiële middelen, waaronder gezondheidsfondsen. Met uitzondering van organisaties die voldoen aan de eisen voor een instellingssubsidie zoals aangegeven in hoofdstuk 2 van dit beleids- en beoordelingskader.
5. Kennisinstituten⁸ en onderzoeksinstituten.

3.2.2 Ingangsvoorwaarden voor een projectplan

Om voor projectsubsidie in aanmerking te komen dient de aanvraag volledig te zijn en vervolgens te voldoen aan de voorwaarden uit box 5.

De Unit Fonds PGO van het CIBG toetst of de elementen aanwezig zijn en beoordeelt de projectaanvraag niet inhoudelijk.

Box 5 Uitwerking voorwaarden projectplan

Om in aanmerking te kunnen komen voor projectsubsidie dient het projectplan volledig te zijn en in elk geval twee onderdelen te bevatten:

A. *Visie:*

- In de visie geeft de organisatie aan hoe zij door middel van het ingediende projectplan een bijdrage wil leveren aan het geven van een centrale, sterke positie aan patiënten, gehandicapten en ouderen in de stelsels van zorg en ondersteuning en/of het vergroten van de mogelijkheden om de regie op het eigen leven te voeren en maatschappelijk te participeren. De Unit Fonds PGO van het CIBG toetst of het projectplan een visie bevat die ingaat op voorgaande doelstelling en bovendien één of meer van de beleidsthema's betreft: cliëntenperspectief, maatschappelijke participatie, betrokkenheid of samenwerking.

⁸ Onder een kennisinstituut wordt in ieder geval verstaan: een organisatie waarvan uit haar activiteiten blijkt of die in haar statuten heeft vastgelegd dat haar primaire doel is het laten plaatsvinden van onderzoek (bijvoorbeeld: Nivel, ZonMw, RIVM, Universiteiten en onderzoeksscholen, Movisie, Vilans en Plexus). Indien een organisatie voldoet aan de voorwaarden a, b en c in box 4 en daarnaast ook een kennisfunctie vervult, voldoet zij wel aan de ingangsvoorwaarden.

B. *Projectplan*

Bij elk project moet worden aangegeven:

- Hoe het project is opgezet vanuit ervaringsdeskundigheid en niet ten doel heeft fundamenteel wetenschappelijk onderzoek uit te voeren dan wel zorg of ondersteuning, zoals bedoeld in de Zorgverzekeringswet, Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten en Wet Maatschappelijke Ondersteuning, te leveren⁹;
- Een uitgewerkte omschrijving van het project;
- Hoe het project aanvullend is op de eigen activiteiten en activiteiten van andere organisaties;
- De wijze waarop de doelgroep betrokken is bij de opzet van het project en wordt betrokken bij de uitvoering van het project;
- Wat de beoogde resultaten zijn en hoe de resultaten bijdragen aan de visie (onderdeel A);
- Welke doelgroep op welke manier baat heeft bij de resultaten;
- Wat het plan van aanpak is en hoe de projectorganisatie wordt georganiseerd;
- Wat de tijdsplanning van het project is;
- Een begroting die:
  - sluitend is;
  - gespecificeerd is;
  - aansluit bij de activiteiten die in het project beschreven staan;
  - gebaseerd is op kosten en tarieven die in het maatschappelijk verkeer gebruikelijk zijn;
- Een omschrijving van de wijze waarop de resultaten geborgd en breder verspreid zullen worden;
- Wat de samenhang is met andere ingediende projectplannen en hoe de organisatie in staat is alle aangevraagde projectplannen gelijktijdig uit te voeren;
- In het geval van een samenwerkingsproject:
  - bevat het project de goedkeuring van alle organisaties ;
  - is er een integraal projectplan aanwezig waar de activiteiten en begroting per organisaties uitgesplitst zijn;
  - voldoen alle organisaties aan de voorwaarden genoemd in box 4.

De Unit Fonds PGO van het CIBG toetst of het projectplan bovenstaande kwaliteitspunten bevat.

3.2.3 Beoordeling van projecten en vergelijkingscriteria

Wanneer een organisatie niet voldoet aan de ingangsvoorwaarden die genoemd zijn in paragraaf 3.2.1 box 4, wordt de aanvraag afgewezen. Indien de organisatie wel aan de voorwaarden uit box 4 voldoet maar haar projectplan, niet aan de voorwaarden in box 5 voldoet wordt de subsidieaanvraag buiten behandeling gelaten en niet ter beoordeling voorgelegd aan de Programmaraad.

Wanneer de organisatie en haar projectplan wel aan de voorwaarden voldoet, genoemd in paragrafen 3.2.1 (box 4) en 3.2.2 (box 5), wordt het project door de Programmaraad beoordeeld en van advies voorzien. Deze beoordeling vindt plaats op basis van het beoordelingskader dat in hoofdstuk 4 van dit beleidskader is opgenomen¹⁰.

De Programmaraad brengt een advies uit aan de minister. Deze toetst het advies marginaal, wat wil zeggen dat de minister toetst of het advies zorgvuldig tot stand is gekomen en of de lijn van het advies inhoudelijk samenhangend is. Na deze toetsing, neemt de minister een besluit over de toekenning van de middelen voor projectsubsidies.

3.3 Hoogte projectsubsidie

⁹ Daarvoor zijn andere financieringsbronnen (andere subsidiemiddelen, premiemiddelen) beschikbaar.

¹⁰ Artikel 7, lid 4 van de Subsidieregeling VWS-subsidies is van toepassing. Wellicht ten overvloede geldt hier dat artikel 7, lid 3 van de Subsidieregeling VWS-subsidies niet van toepassing is.

Voor de projectsubsidies is een gelimiteerd budget beschikbaar. Het subsidieplafond wordt voor de betreffende subsidieperiode bekend gemaakt. De onafhankelijke Programmaraad adviseert de minister en staatssecretaris op basis van dit beleidskader over de toekenning en verdeling van het budget voor projectsubsidies. Daarbij zijn het beoordelingskader en de daarin opgenomen criteria die opgenomen zijn in hoofdstuk 4 leidend. Er is geen maximum of minimum gesteld aan de hoogte van de te verlenen individuele projectsubsidie. Ook is er geen maximum of minimum gesteld aan het aantal in te dienen projecten per organisatie.

3.3.1 Beperken aantal aanvragen

De projectsubsidies richten zich vanaf de tweede ronde nog steeds op de versterking van pgo-organisaties als sterke partij in de stelsels van zorg en ondersteuning. Dit vraagt een forse inzet van de organisaties en wij hopen dat ze hun krachten bundelen om dit samen, door middel van goede samenwerkingsprojecten aan te pakken.

Uit de eerste ronde projecten is gebleken dat sommige organisaties veel projecten aanvragen, waarvan niet altijd duidelijk is of de organisatie wel in staat is al deze projecten uit te voeren. Uit de ingediende projectplannen moet blijken dat de organisatie de professionaliteit en capaciteit heeft om het plan uit te voeren. Organisaties moeten de samenhang met andere ingediende projecten bespreken en aantonen hoe zij in staat zijn de door hun ingediende projectplannen gelijktijdig uit te voeren. Daarbij kan de organisatie aangeven hoe voor haar de prioritering van de ingediende projectplannen ligt. De Programmaraad neemt dit de volgende ronde mee in haar beoordeling.

Om tot goede projectplannen te komen, hopen wij dat organisaties investeren in één of enkele kwalitatief goede (samenwerkings)projecten.

3.4 Wijze van verstrekking

3.4.1 Mogelijkheid van ingroeien

Projectplannen kunnen één keer per vier jaar worden ingediend. Om rekening te houden met de verschillende ontwikkelfasen waarin pgo-organisaties zich bevinden, is de mogelijkheid geboden aan organisaties om in deze systematiek in te groeien. Dit is gedaan door organisaties die in aanmerking willen komen voor projectsubsidie de keuze te geven of zij vóór 24 januari 2009 een vierjarenplan in zouden dienen of vóór 1 juli 2010 een projectplan. In box 6 wordt dit 'ingroeimodel' nader toegelicht.

In de eerste ronde werd gewerkt met vierjarenplannen. Dit bleek zowel voor organisaties als voor de beoordeling door de Programmaraad geen meerwaarde te hebben. Projectplannen moeten zoals aangegeven in box 5 wel aansluiten bij de door de organisatie opgestelde visie. Het ingroeimodel was onder meer bedoeld voor die organisaties die in de eerste ronde nog onvoldoende geprofessionaliseerd waren om kwalitatief voldoende projectplannen in te dienen. Op basis van de eerste ervaringen is besloten het ingroeimodel te wijzigen. Hiermee willen wij alle organisaties de mogelijkheid bieden in de tweede ronde projectplannen in te dienen. Het ingroeimodel ziet er dan als volgt uit:

Box 6 Ingroeimodel

Organisaties die voor 2009 nog geen plan hebben ingediend en organisaties die voor 2009 wel een plan hebben ingediend, maar waarvoor op basis van dat plan geen projectsubsidie is toegekend, kunnen vóór 1 juli 2010 een nieuw plan indienen.

Organisaties die wel subsidie toegekend hebben gekregen voor projecten uit een vóór 1 januari 2009 ingediend plan, kunnen hun (nog in uitvoering zijnde) project aanvullen met een nieuw projectplan tot en met 2014 (dit kan op basis van het op 10 december 2008 gepubliceerde beleids- en beoordelingskader). Op deze wijze kunnen alle organisaties die projectsubsidie toegekend hebben gekregen, projectactiviteiten uitvoeren tot en met 2014.

Ten slotte kunnen organisaties nieuwe projectplannen indienen.

Vanaf 1 januari 2015 heeft een projectplan steeds betrekking op een periode van maximaal vier jaar die aanvangt na afloop van de daaraan voorafgaande periode van vier jaar. Vanaf 2015 geldt dat pgo-organisaties, die in aanmerking willen komen voor projectsubsidie, hun projectplan bij de Unit Fonds PGO van het CIBG moeten indienen vóór 1 juli in het jaar daaraan voorafgaand.

Als onvoorziene omstandigheden (bijvoorbeeld substantiële onderuitputting van het budget voor projectsubsidies) daartoe aanleiding geven, kunnen wij besluiten een extra indieningsronde voor aanvragen voor projectsubsidies te openen.

3.4.2 Wijze van verstrekking

Projectsubsidies worden aangevraagd door middel van het indienen van een projectplan. Voor het opstellen van een projectplan dienen organisaties gebruik te maken van een daartoe opgesteld format. Het gebruik van dit format vergemakkelijkt de beoordeling door de Programmaraad en beperkt de administratieve lasten voor organisaties. Het vaste format is voor 2010 vereenvoudigd, om organisaties de mogelijkheid te geven het format aan te vullen met hun eigen projectplan. Voor samenwerkingsprojecten is een apart format beschikbaar.

Organisaties hebben nog wel de mogelijkheid hun plan in te dienen via een uitgebreid format, wat te verkrijgen is via PGO-support. Het format is beschikbaar via www.fondspgo.nl en kan worden opgevraagd bij de Unit Fonds PGO van het CIBG en is voorzien van een handleiding. Een projectplan dient te voldoen aan de voorwaarden zoals beschreven in paragraaf 3.2. Om vervolgens een goede beoordeling te krijgen van de Programmaraad wordt organisaties geadviseerd in hun plan rekening te houden met het beoordelingskader zoals geschetst in hoofdstuk 4. Organisaties dienen hun projectplan in bij de Unit Fonds PGO van het CIBG. Zij doen dit voor de in box 6 genoemde data.

Indien organisaties gezamenlijk een project indienen zijn er twee mogelijkheden:

1. Organisaties kunnen volstaan met het indienen van een gezamenlijk projectplan. De organisaties geven daarbij duidelijk aan welk deel van de activiteiten onder wiens verantwoordelijkheid valt en wat het subsidiebedrag is dat zij elk voor het uitvoeren van die activiteiten aanvraagt.

Gezamenlijk dienen de organisaties één (samenwerkings)format in (dit wil zeggen dat alle organisaties akkoord gaan en hun aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid vastleggen door middel van het format).

2. Daarnaast kan één pgo-organisatie mede namens de samenwerkende pgo-organisaties als partner optreden.

De Programmaraad beoordeelt het project in zijn geheel. Indien er subsidie voor het samenwerkingsproject verleend wordt, wordt bij mogelijkheid 1 per organisatie een beschikking verstuurd voor dat deel van de kosten van het project dat onder de verantwoordelijkheid van die organisatie valt. Elke organisatie is aanspreekbaar op en verantwoordelijk voor zijn aandeel in het gezamenlijke project. Bij mogelijkheid 2 ligt de aansprakelijkheid en (subsidie)verantwoordelijkheid bij één organisatie.

De projectsubsidie wordt door middel van een aantal voorschotten uitgekeerd, waarbij de voorschotten gelijkmatig over het aantal maanden waarvoor de subsidie is aangevraagd worden verstrekt. Gedurende het project bedragen de voorschotten niet meer dan 90% van het bedrag van de verleende projectsubsidie. Uiterlijk vier maanden na de ontvangst van de volledige aanvraag voor vaststelling van de projectsubsidie worden de voorschotten verhoogd tot het bedrag van de subsidiedeclaratie voor zover dat bedrag niet hoger is dan de verleende projectsubsidie.

Een organisatie kan met redenen omkleed aangeven dat een ander bevoorschottingsritme gewenst is.

Wanneer zich omstandigheden voordoen die van belang kunnen zijn voor een beslissing tot wijziging, intrekking of vaststelling van de subsidie worden deze zo spoedig mogelijk door de desbetreffende

organisatie schriftelijk meegedeeld aan de unit Fonds PGO van het CIBG. Stukken die relevant zijn voor de beslissing worden daarbij meegezonden.

Als een organisatie gedurende de uitvoering van een project wezenlijke veranderingen wil doorvoeren ten opzichte van het door de minister gehonoreerde projectplan moet vooraf toestemming worden gevraagd aan de unit Fonds PGO van het CIBG. De unit zal terughoudend zijn in het geven van toestemming, zeker wanneer andere projecten bijvoorbeeld vanwege budgettaire redenen zijn afgewezen.

Organisaties moeten in ieder geval jaarlijks aan de hand van een format, een tussentijdse rapportage over de voortgang van het project aan de unit Fonds PGO van het CIBG doen toekomen. Deze rapportage heeft zowel betrekking op de inhoudelijke als de financiële voortgang van het project. De rapportage dient uiterlijk op 30 april van het jaar na het jaar waarover de rapportage wordt opgesteld bij de unit Fonds PGO van het CIBG te zijn ingediend. De tussentijdse rapportage hoeft niet te worden ingediend over het laatste kalenderjaar van de projectperiode. Deze tussentijdse rapportage is bedoeld om beleidsinformatie te genereren die gebruikt kan worden voor het verbeteren van de subsidiesystematiek.

Binnen zes maanden na afloop van de periode waarvoor projectsubsidie is verleend, moeten de organisaties een aanvraag tot subsidievaststelling indienen. De aanvraag tot subsidievaststelling gaat vergezeld van een projectverslag en een subsidiedeclaratie. Daarin dient de organisatie aan te geven welk deel van de kosten vanuit die projectsubsidie zijn gefinancierd en welk deel uit andere bronnen. Indien er vanuit instellingssubsidie een deel van de kosten voor activiteiten binnen het project zijn bekostigd, dient expliciet te worden aangegeven welke deel dat was en hoe groot het bedrag is dat daarmee gemoeid was.

Voor subsidies hoger dan € 125.000 is bovendien een accountantsverklaring noodzakelijk. Voor samenwerkingsprojecten geldt dat een accountantsverklaring noodzakelijk is als het individuele deel van de projectsubsidie hoger is dan € 125.000. Vanuit projectsubsidies kunnen geen egalisatiereserve, bestemmingsreserves of voorzieningen worden gevormd.

4 Beoordelingskader projectsubsidie

4.1 Inleiding

De doelstelling van het verlenen van projectsubsidie is het aanvullend versterken van de rol van pgo-organisaties in de stelsels van zorg en ondersteuning. Op die manier willen we de positie van patiënten, gehandicapten en ouderen in de stelsels van zorg en ondersteuning versterken en de mogelijkheden om de regie op het eigen leven te voeren en maatschappelijk te participeren vergroten. Deze doelstelling is in hoofdstuk 3 nader toegelicht.

Het beoordelingskader projectsubsidie stelt de wijze vast waarop projecten die voldoen aan de voorwaarden uit box 5 (van organisaties die voldoen aan de ingangsvoorwaarden die genoemd zijn in paragraaf 3.2.1 en box 4) beoordeeld zullen worden. Daarbij geldt dat projecten die minimaal voldoende scores op zowel *kwaliteit* als aansluiten bij de gekozen *beleidsthema*'s voor projectsubsidie, in aanmerking komen voor projectsubsidie, mits er voldoende subsidiebudget is.

Indien er voor deze projecten onvoldoende subsidiebudget beschikbaar is, zal er een rangschikking worden gemaakt. De wijze waarop dat plaatsvindt staat in paragraaf 4.2 beschreven.

4.2 Totstandkoming advies

De Programmaraad zal projectplannen beoordelen op de criteria, aansluiting bij de beleidsthema's en kwaliteit van het project. De Programmaraad doet dit door aan de criteria een samenvattend oordeel toe te kennen (zie paragraaf 4.3 en 4.4). Om te bepalen welke projecten in aanmerking kunnen komen voor subsidie worden de samenvattende oordelen tegen elkaar uitgezet in onderstaande beoordelingsmatrix. Uitgangspunt daarbij is dat de aansluiting bij de *beleidsthema*'s van het project zwaarder weegt dan de *kwaliteit* van het project.

Oordeel beleidsthema's →	Hoog	Voldoende	Laag
Oordeel kwaliteit ↓			
Goed	1	3	-
Voldoende	2	4	-
Matig	5	6	-
Onvoldoende	-	-	-

De Programmaraad zal aan de hand van het samenvattende oordeel op aansluiting bij de beleidsthema's en kwaliteit alle projecten rangschikken binnen deze tabel. Zo zal een project dat *voldoende* scoort op aansluiting beleidsthema's, maar *matig* op kwaliteit van het plan worden gepositioneerd in vak nummer 6. Een project dat *hoog* scoort op aansluiting bij de beleidsthema's en *goed* op kwaliteit zal gepositioneerd worden in vak nummer 1. Projecten kunnen alleen in aanmerking komen voor subsidie wanneer zij minimaal *voldoende* scores op zowel aansluiting bij de beleidsthema's als kwaliteit van het plan.

Nb. Organisaties die hun toegekende projectplan uit de eerste ronde aanvullen op basis van het voorgaande beleidskader worden nu, als uitzondering op de regel, op basis van het oude criterium *relevantie* beoordeeld en in bovenstaande beoordelingsmatrix gepast.

Projecten die vallen in de vakken 1 tot en met 4

De projecten die in de vakken 1 tot en met 4 worden gepositioneerd, komen in aanmerking voor subsidie voor zover het subsidiebudget het toelaat.

Concreet betekent het dat de Programmaraad als eerste zal kijken hoeveel budget nodig is voor alle projecten uit vak 1. Mocht er dan nog subsidiebudget beschikbaar zijn, komen de projecten in vak 2 in aanmerking, daarna vak 3 en vervolgens vak 4.

Indien mocht blijken dat het subsidieplafond bereikt zal worden binnen een vak, oftewel dat er te weinig subsidiebudget is om alle projecten binnen het desbetreffende vak te honoreren, dan bepaalt de Programmaraad welke projecten uit desbetreffend vak wel, en welke niet met een positief advies aan de minister worden gestuurd. Hij doet dit door voor de projecten binnen dat vak een meer verfijnde rangschikking te maken op basis van dezelfde criteria. Hierbij zal in elk geval de voorkeur worden gegeven aan pgo-organisaties.

Projecten in de vakken 5 en 6

De projecten die vallen in de vakken 5 en 6 komen in eerste instantie niet in aanmerking voor subsidie. Indien blijkt dat het subsidieplafond, na de toekenning van subsidie aan de projecten uit de vakken 1 tot en met 4, nog niet bereikt is, krijgen de organisaties in de vakken 5 en 6 de mogelijkheid om de *kwaliteit* van hun projectplan te verbeteren. Daarbij wordt de volgende werkwijze gehanteerd:

- Eerst wordt bezien hoeveel subsidiemiddelen nog beschikbaar zijn.
- Daarna bekijkt het CIBG hoeveel kosten in totaal begroot zijn voor de projecten binnen vak 5 en 6.
- Indien er meer begroot is dan er aan subsidiemiddelen nog beschikbaar is, komt de Programmaraad tot een rangschikking van de projecten waarbij het aansluiten bij de beleidsthema's van de projectsubsidie leidend is. Op basis van deze rangschikking nodigt de Unit Fonds PGO van het CIBG de organisaties die een projectplan hebben ingediend dat *binnen het resterende budget* valt uit om hun projectplan op bepaalde punten te verbeteren. Zij krijgen hiervoor vier weken de tijd. Het verbeterende plan wordt dan opnieuw in zijn geheel beoordeeld. Indien het projectplan na aanpassing zodanig verbeterd is op de punten die zijn aangegeven dat het na beoordeling in vak 1 tot en met 4 zou passen, wordt alsnog een positief advies gegeven over de subsidieaanvraag. Indien een projectplan wederom onvoldoende wordt beoordeeld, zal het alsnog worden afgewezen.

Projecten in de vakken zonder nummer

Projecten die *onvoldoende* scoren op kwaliteit of *laag* op de beleidsthema's komen niet in aanmerking voor subsidie, ook niet indien blijkt dat het subsidiebudget, na honorering van de projecten uit vak 1 tot en met 4 en de verbeterde projecten uit vak 5 en 6, niet uitgeput is.

4.3 Aansluiting bij de *beleidsthema's* van de projectsubsidie

De Programmaraad zal projecten beoordelen op aansluiting bij de beleidsthema's. De Programmaraad doet dit door aan onderstaande subcriteria een oordeel toe te kennen. Nadat de subcriteria afzonderlijk zijn beoordeeld, stelt de Programmaraad een samenvattend oordeel op het criterium aansluiting bij de *beleidsthema's* van de projectsubsidie vast. De subcriteria wegen niet even zwaar, onder 4.3.2. is uitgewerkt hoe de Programmaraad beoordeelt. Het samenvattend oordeel wordt gegeven op een driepuntschaal: hoog – voldoende – laag.

De combinatie met het oordeel op het criterium *kwaliteit* bepaalt of het project, indien er genoeg subsidiebudget beschikbaar is, in aanmerking komt voor subsidie of niet (zie paragraaf 4.2).

4.3.1 Subcriteria aansluiting beleidsthema's

Een uitgebreide toelichting op de verschillende subcriteria is te vinden in bijlage 2. Daar zijn ook voorbeelden genoemd van projecten die wel en niet onder de criteria vallen. Voor alle projecten geldt dat het moet gaan om landelijke initiatieven gericht op zorg en/of ondersteuning. Juist voor lokale initiatieven is de Wet maatschappelijke ondersteuning bedoeld.

De Programmaraad zal de volgende subcriteria meenemen in haar beoordeling:

1. Cliëntenperspectief

Om de invloed van patiënten, gehandicapten en ouderen in de stelsels van zorg en ondersteuning te verbeteren, is het belangrijk dat hun perspectief is meegenomen en een belangrijke rol speelt in deze stelsels. Om dat te stimuleren, kunnen pgo-organisaties projecten indienen die zich richten op deze inbreng.

Door het inbrengen van het cliëntenperspectief creëren we een sterke partij, een partij waar andere partijen in de stelsels van zorg en ondersteuning rekening mee moet houden. Daarnaast draagt het ook bij aan de versterking van de individuele cliënt die een keuze moet maken, want wij willen graag dat patiënten, gehandicapten en ouderen als zij voor de opgave staan om een zorgverzekeraar of aanbieder van zorg of ondersteuning te kiezen, ook daadwerkelijk over goede en betrouwbare informatie kunnen beschikken om die keus te kunnen maken.

Nogmaals willen wij benadrukken, dat het niet gaat om de ontwikkeling en verbetering van bijvoorbeeld de kwaliteit van zorg zelf of het inbrengen van medische, inhoudelijke kennis, die ligt primair bij de zorgprofessional. Het gaat om de inbreng van het perspectief van de patiënten, gehandicapten en ouderen in deze trajecten. De ervaringsdeskundigheid die zij in kunnen brengen maakt hen een sterkere speler en gesprekspartner. In bijlage 2 is een lijst opgenomen met mogelijke projectactiviteiten op het gebied van de inbreng van cliëntenperspectief.

2. Maatschappelijke participatie

Maatschappelijke participatie komt vooral terug in de stelsels van ondersteuning. We willen graag dat patiënten, gehandicapten en ouderen zo lang mogelijk (blijven) deelnemen aan de samenleving. Als sterke partij zien wij voor pgo-organisaties een taak weggelegd als belangrijke vertegenwoordigers bijvoorbeeld richting gemeenten of maatschappelijke partners. Wij zien bijvoorbeeld graag dat de projecten zich richten op inclusief beleid. Het doel van inclusief beleid is dat patiënten, gehandicapten en ouderen op een gelijkwaardige manier kunnen deelnemen aan alle aspecten van het maatschappelijk leven. Mensen zijn namelijk meer dan hun chronische ziekte, beperking of hun leeftijd. Een sterke partij zorgt ervoor dat rekening gehouden wordt met patiënten, gehandicapten en ouderen levensbreed. Bij de beoordeling van projecten is maatschappelijke participatie op het levensbrede terrein een subcriterium. Het vertrekpunt hierbij zijn de belemmeringen die chronisch zieken, gehandicapten en ouderen ondervinden bij de participatie op het levensbrede terrein.

In bijlage 2 is uitgewerkt wat voor de tweede ronde in elk geval wordt verstaan onder projecten op het gebied van maatschappelijke participatie.

3. Betrokkenheid van de doelgroep

Pgo-organisaties zijn organisaties voor en door patiënten, gehandicapten en ouderen. Juist de ervaringsdeskundigheid waarover pgo-organisaties beschikken, maakt hen waardevolle spelers en belangrijke partners in de stelsels van zorg en ondersteuning. Zonder betrokkenheid van de doelgroep kunnen zij deze sterke partij niet vormen. In haar projectplan moet de organisatie aangeven wat zij heeft gedaan om een zo groot mogelijk deel van de doelgroep te betrekken. Het beste is als zowel het initiatief als de regie bij de doelgroep ligt. Betrokkenheid van de doelgroep geldt op meerdere terreinen, zowel bij de opzet als de uitvoering van het project.

4. Samenwerken

Projectsubsidies zijn bedoeld voor het versterken van de positie van patiënten, gehandicapten en ouderen in stelsels van zorg en ondersteuning. Het vervullen van deze rol vraagt om een sterke speler, en dus om krachtige en sterke pgo-organisaties.

De werkgroep wenkend perspectief heeft benadrukt dat de uitwisseling van expertise bij organisaties nog maar mondjesmaat gebeurt, waardoor er weinig onderling vertrouwen is en de betrokkenheid ontbreekt. Juist om die sterke partij rol te realiseren is samenwerken nodig. Uit de eerste ronde projecten blijkt tevens dat organisaties ook in staat zijn samen projectplannen in te dienen. Bovendien geldt vaak hoe meer organisaties participeren, hoe groter het bereik onder de doelgroep en hoe groter het effect.

Aangezien samenwerking niet altijd gemakkelijk is, geven wij een brede definitie aan het begrip samenwerking. Organisaties kunnen in hun projectplan aangeven, hoe zij die samenwerking invullen (zie bijlage 2).

4.3.2. **Beoordeling beleidsthema's**

De Programmaraad neemt in haar beoordeling de aansluiting bij de beleidsthema's mee. Daarbij willen wij aangeven dat wij de inbreng van ervaringsdeskundigheid bij projecten gericht op cliëntenperspectief en/of maatschappelijke participatie, een grotere prioriteit willen geven dan samenwerking en betrokkenheid. Een combinatie van meerdere thema's, zoals maatschappelijke participatie, samenwerking en betrokkenheid heeft natuurlijk onze voorkeur. Een project dat op geen van de beleidsthema's aansluit, kan niet in aanmerking komen voor een projectsubsidie.

Ten slotte geldt dat een project dat aansluit bij één of meer van de beleidsthema's niet per definitie in aanmerking komt voor projectsubsidie. De Programmaraad beoordeelt de aansluiting op de thema's en betreft daarnaast ook de beoordeling van de kwaliteit van het project.

4.4 Kwaliteit

4.4.1 Subcriteria kwaliteit

De Programmaraad zal projecten naast de inhoudelijke relevantie ook beoordelen op kwaliteit van het projectplan. De Programmaraad doet dit door aan onderstaande subcriteria een oordeel toe te kennen. Nadat de subcriteria afzonderlijk zijn beoordeeld, stelt de Programmaraad een samenvattend oordeel op het criterium *kwaliteit* vast. Daarbij wegen alle subcriteria even zwaar. Het samenvattend oordeel wordt gegeven op een vierpuntschaal: goed – voldoende – matig – onvoldoende.

De combinatie met het oordeel op het criterium aansluiting bij de *beleidsthema's* van projectsubsidie bepaalt of het project, indien er voldoende subsidiebudget beschikbaar is, in aanmerking komt voor subsidie of niet (zie paragraaf 4.2).

De Programmaraad zal de volgende subcriteria beoordelen:

I. Projectplan: Doelstelling en resultaten

Heeft de organisatie helder, goed onderbouwd en toetsbaar¹¹ beschreven een projectplan.

Bij dit criterium beoordeelt de Programmaraad de volgende vragen:

- Hoe draagt het project bij aan het algemene doel van de projectsubsidie?;
- Wat is de visie van de organisatie(s)?;
- Hoe past het project binnen de visie van de organisatie(s)?;
- Waarom wordt het project uitgevoerd? Wat is het doel van het project?;
- Hoe is het project aanvullend ten opzichte van de activiteiten van de organisatie, dan wel activiteiten van andere organisaties?;
- Hoe draagt het project bij aan de aansluiting van de *beleidsthema's*?;
- Hoe dragen de resultaten bij aan het doel van het project?;
- Hoe bereik je de resultaten? En met welk middel?;
- Wat zijn de concrete resultaten?;
- Hoe lang hebben de resultaten effect?;
- Welk belang heeft de doelgroep bij de resultaten?;
- Hoe worden de resultaten geïmplementeerd bij de doelgroep?;
- Wie is de doelgroep?;
- Hoe verhouden de begrote kosten zich tot het beoogde resultaat en is dat in verhouding met de betrokken doelgroep?;
- Wat is de meerwaarde van het project ten opzicht van bestaande projecten?;
- Is het project een voortzetting van een huidig succesvol project en wat is dan de meerwaarde voor de doelgroep?;

Daarbij geldt dat naar mate de organisatie bovenstaande punten helderder, beter onderbouwd en meer toetsbaar heeft beschreven hoe beter het project scoort op dit subcriterium.

II. Projectplan: Plan van aanpak

---

¹¹ Onder helder, goed onderbouwd en toetsbaar wordt onder meer het volgende verstaan:

- Helderheid: het projectvoorstel is op basis van het format opgesteld en zo kort en bondig als mogelijk verwoord. De hierboven benoemde onderdelen zijn zo concreet mogelijk omschreven.
- Goed onderbouwd:
  - Keuzes zijn gemotiveerd
  - De onderdelen in het projectvoorstel hangen logisch met elkaar samen
- Toetsbaar: de resultaten zijn zoveel mogelijk beschreven in toetsbare of meetbare omschrijvingen (bijvoorbeeld '8 focusgroepen' of 'voor 1 januari 2011 bereikt')

Is er een helder omschreven en goed onderbouwd plan van aanpak die beschrijft hoe, wanneer en wat op welke wijze in het project wordt uitgevoerd en hoe wordt verwacht dat het plan leidt tot de gewenste resultaten. De Programmaraad beoordeelt bij dit subcriterium hoe:

- het plan van aanpak volgt uit de doelstelling en de beoogde resultaten van het project;
- reëel de planning en de begrote kosten per jaar zijn? En hoe verhouden de begrote kosten zich tot de beoogde resultaten;
- inzicht gegeven wordt in de nadere fasering van het plan, met uitwerking van individuele activiteiten en voorzien van een realistische tijdsplanning;
- de gekozen methoden/werkwijze past bij het project of beoogde resultaten. Het gaat er daarbij om dat de keuze voor de desbetreffende methoden/werkwijze wordt beargumenteerd, waarbij in ieder geval de doelmatigheid/effectiviteit aan de orde moet komen. Indien van toepassing wordt de relatie tussen de gekozen methoden/werkwijze en de specifieke kenmerken van de doelgroep benoemd.

Daarbij geldt dat naar mate de organisaties bovenstaande punten helderder, beter onderbouwd en meer toetsbaar heeft beschreven, hoe eerder verwacht kan worden dat het plan van aanpak leidt tot het gewenste resultaat en hoe beter het project daarmee scoort op dit subcriterium.

III. Projectorganisatie en samenwerking

Zijn de partij(en) die het project uitvoeren in staat om het project tot het gewenste resultaat te brengen, dan wel aan te sturen in het geval de uitvoering deels wordt uitbesteed, dan wel het opdrachtgeverschap is gemandateerd.

De Programmaraad beoordeelt dit op basis van de beschrijving van de projectorganisatie en kijkt daarbij hoe:

- de (onderlinge) verantwoordelijkheden van uitvoerende personen/partijen binnen het project helder en eenduidig zijn belegd. Hierbij geldt hoe helderder en meer eenduidig de onderlinge verantwoordelijkheden zijn belegd hoe beter het project scoort;
- de interne en externe communicatie binnen de projectorganisatie afdoende is belegd. Daarbij geldt hoe beter de communicatie is belegd, hoe beter het project scoort;
- als het geen samenwerkingsproject betreft, is aangegeven hoe is onderzocht of samenwerking met andere organisaties mogelijk en zinvol is en in hoeverre er op basis van dat onderzoek zo veel als mogelijk wordt samengewerkt;
- is aangetoond wat de samenhang is met andere door de organisatie ingediende projectplannen en hoe de organisatie de haalbaarheid aantoont van alle ingediende plannen.

IV. Borging van resultaten

Het projectplan geeft aan hoe de resultaten op structurele wijze worden geborgd, geïmplementeerd en gedeeld met derden.

Daartoe beziet de Programmaraad in hoeverre:

- gebruik gemaakt wordt van al beschikbare kennis en ervaring (voorkomen dat 'twee keer hetzelfde wiel wordt uitgevonden'). De organisatie moet aangeven hoe gekeken is naar de al beschikbare kennis en ervaring en wat de meerwaarde van dit project is ten opzichte van de al bestaande projecten. Daarbij geldt hoe meer gebruik wordt gemaakt van al bestaande kennis of ervaring hoe beter;
- de resultaten bijdragen aan andere activiteiten van de uitvoerende organisatie(s). Daarbij geldt hoe meer de resultaten bijdragen aan andere activiteiten hoe beter het project scoort;
- de uitvoerende partij de meest geëigende is wanneer een andere dan de indiende organisatie een deel van het project uitvoert, en in hoeverre de kennis en ervaring die deze partij opdoet tijdens het uitvoeren van het project geborgd blijft voor het pgo-veld. Daarbij geldt dat hoe beter de kennis en ervaring geborgd blijft hoe beter het project scoort;
- de resultaten onder de aandacht van derden worden gebracht. Daarbij geldt hoe beter de resultaten onder de aandacht van derden wordt gebracht hoe beter het project scoort. Daarbij gaat het ook om actief overdragen van de resultaten;

- de resultaten door andere organisaties over te nemen zijn en geïmplementeerd kunnen worden. Daarbij geldt hoe makkelijker de resultaten door andere over te nemen zijn, hoe beter het project scoort.

5 Specifieke organisaties en subsidies

5.1 Specifieke subsidies

Alle subsidieverstrekingen op het terrein van patiënten, gehandicapten en ouderenorganisaties vallen onder de Subsidieregeling PGO.

Ten behoeve van activiteiten op een afzonderlijk deel terrein van het pgo-beleid die niet onder de voorgaande hoofdstukken zijn te brengen kunnen specifieke subsidies worden verstrekt. Hier vallen ook specifieke subsidies onder die in dit hoofdstuk worden benoemd. De verdere detaillering van dit onderdeel van het pgo-beleid zal uitgewerkt worden en aan de betrokken instellingen per brief kenbaar gemaakt worden.

5.1.1 Specifieke organisaties

Voor een aantal (groepen) organisaties geldt dat zij in aanmerking komen voor een op hun specifieke situatie toegesneden instellingssubsidie. Het gaat om de volgende organisaties:

1. LPGGz en Platform VG

Om bij te dragen aan opheffing van de achterstand van de cliënten in de geestelijke gezondheidszorg- en verstandelijk gehandicaptensector binnen het pgo-veld kan tot en met 2012 aan het LPGGz en aan of ten behoeve van het Platform VG een specifieke instellingssubsidie worden toegekend. Deze subsidie is bedoeld als bijdrage in de kosten van extra activiteiten op het gebied van voorlichting, lotgenotencontact, belangenbehartiging, professionalisering en juridische dienstverlening die kunnen bijdragen aan de opheffing van de hierboven genoemde achterstandspositie. Het LPGGz en het Platform VG komen ook in aanmerking voor het ledenonafhankelijk startbedrag van de instellingssubsidie als bedoeld in hoofdstuk 2.

2. CG-Raad, CSO en NPCF

Ten einde de CG-Raad, CSO en NPCF in staat te stellen hun kerntaken voor het pgo-veld uit te voeren, is het mogelijk hen een instellingssubsidie, ter hoogte van de instellingssubsidie die zij in 2008 hebben ontvangen van het Fonds PGO, te verstrekken als bijdrage in de kosten voor ondermeer collectieve belangenbehartiging en voorlichting.

3. Medezeggenschapsorganisaties

De subsidies voor ondersteuning van medezeggenschapsorganisaties, zoals verstrekt in 2008, worden de komende tijd voortgezet. Concreet betekent dit voor organisaties die instellings- of projectsubsidie voor de ondersteuning van medezeggenschap van het Fonds PGO hebben ontvangen in 2008 in de nieuwe systematiek het volgende:

Organisaties die in 2008 een instellingssubsidie voor ondersteuning medezeggenschap hebben ontvangen (LOC-LPR en LSR), komen in de nieuwe systematiek in aanmerking voor een instellingssubsidie van maximaal het in 2008 ontvangen bedrag.

De organisatie die in 2008 een projectsubsidie voor de ondersteuning van medezeggenschap ontving (KansPlus voor het initiatief VraagRaak), komt in de nieuwe systematiek in aanmerking voor een instellingssubsidie voor de ondersteuning van medezeggenschap ter grootte van maximaal het in 2008 ontvangen bedrag aan projectsubsidie voor medezeggenschap.

Wij willen de financiering van deze organisaties ongewijzigd laten tot nieuwe of herziene wetgeving in werking treedt ten aanzien van de positie en financiering van individuele cliëntenraden. Op dat moment passen wij ook de financiering van de vertegenwoordigende organisaties aan de nieuwe situatie aan. Daarbij is het niet uitgesloten dat de financieringswijze dan ingrijpend wijzigt. Inwerkingtreding van de herziene wetgeving is beoogd per 1 januari 2011.

4. Per Saldo

De activiteiten van deze organisatie richten zich op het ondersteunen van patiënten, gehandicapten of ouderen in hun rol als werkgever van een zorgaanbieder of andere hulpverlener (pgb-houder). De in 2008 aan Per Saldo toegekende middelen blijven voor deze organisatie beschikbaar in de vorm van een instellingssubsidie.

5. *Landelijke Federatie Belangenbehartiging Onderling Sterk (LFB)*

De LFB onderscheidt zich door hun bedrijfsmodel waar het door middel van het inzetten van coaches mogelijk is gemaakt dat verstandelijk gehandicapten zelf opkomen voor de belangen van hun achterban. Financiering van de instandhouding van dit model uit de in hoofdstuk 2 beschreven instellingssubsidies is niet haalbaar. Deze unieke constructie brengt immers beduidend extra en andere kosten met zich mee. Ten aanzien van de subsidiëring van LFB geldt voor de komende jaren dat deze organisatie in aanmerking kan komen voor een instellingssubsidie maximaal ter hoogte van de subsidie die in 2008 door het Fonds PGO aan deze organisatie is verstrekt.

6. *Centrum Klantervaring Zorg*

Het Centrum Klantervaring Zorg kan met ingang van 1 januari 2009 een subsidieaanvraag indienen tot ten hoogste het subsidiebedrag dat door het Fonds PGO is verstrekt in 2008. Het Centrum Klantervaring Zorg is een organisatie van zorgaanbieders, zorgverzekeraars en zorggebruikers gezamenlijk. Zij beheert de CQ-index en bewaakt de inbreng van het perspectief van cliënten binnen deze tripartiete structuur.

Op het LPGGz, Platform VG, LSR¹² en KansPlus¹³ na, geldt dat bovenstaande organisaties niet in aanmerking komen voor de instellingssubsidies zoals beschreven in hoofdstuk 2.

Daarnaast geldt voor de specifieke organisaties, behalve voor de CG-Raad, CSO en NPCF, dat zij, onder de in hoofdstuk 3 genoemde voorwaarden, wel in aanmerking komen voor projectsubsidies.

5.1.2 Wijze van verstrekking

Voor alle in paragraaf 5.1.1 genoemde organisaties geldt dat zij jaarlijks de hierboven genoemde instellingssubsidie kunnen aanvragen door een activiteitenplan met bijbehorende begroting in te dienen. De subsidieaanvraag (inclusief de genoemde documenten) dient vóór 1 oktober voorafgaand aan het jaar waarvoor subsidie wordt aangevraagd, gestuurd te worden naar de unit Fonds PGO van het CIBG.

Met het ingaan van de nieuwe Subsidieregeling PGO in 2009 is steeds aangegeven dat wij tot aan de evaluatie de Subsidieregeling niet willen veranderen. De instellingssubsidie blijft voor alle organisaties op hetzelfde niveau en zal niet worden geïndexeerd. Bij de evaluatie in 2011 wordt bezien of het bedrag aan instellingssubsidie nog toereikend is. In 2009 hebben wij de specifieke organisaties nog eenmaal overheidsbijdragen in de arbeidsontwikkeling (OVA) toegekend, vanwege gerezen onduidelijkheden. Vanaf 1 januari 2010 wordt de instellingssubsidie voor de specifieke organisaties niet meer geïndexeerd. Bij een bevroren subsidiebudget past in onze ogen geen jaarlijkse ophoging van bijvoorbeeld loonkosten.

De subsidie wordt door middel van een aantal voorschotten uitgekeerd, waarbij in beginsel het volgende bevoorschottingsritme wordt aangehouden in januari 8%, februari 8%, maart 8%, april 7%, mei 16%, juni 7%, juli 8%, augustus 8%, september 7%, oktober 8%, november 8% en december 7% van het voor dat jaar verleende subsidiebedrag.

---

¹² Het LSR komt, omdat het in 2008 ook als kwaliteitstoetsingsorganisatie is gesubsidieerd, ook in aanmerking voor de instellingssubsidie zoals bedoeld in hoofdstuk 2.

¹³ KansPlus komt, omdat het in 2008 ook als pgo-organisatie is gesubsidieerd, ook in aanmerking voor de instellingssubsidie zoals bedoeld in hoofdstuk 2.

Een organisatie kan met redenen omkleed aangeven dat een ander bevoorschottingsritme gewenst is.

Wanneer door onvoorziene omstandigheden bepaalde activiteiten uit het goedgekeurde activiteitenplan niet of slechts gedeeltelijk kunnen worden uitgevoerd dan wel de kosten van een goedgekeurde activiteit lager zijn dan begroot, kan de unit Fonds PGO van het CIBG op verzoek van de subsidieontvanger de subsidieverlening zodanig wijzigen dat het niet bestede bedrag voor andere activiteiten binnen het goedgekeurde activiteitenplan kan worden aangewend. Wanneer het bedrag dat gemoeid is met de wijziging van de subsidieverlening lager is dan 20% van het verleende subsidiebedrag, is geen toestemming van de Unit PGO van het CIBG nodig voor het besteden van de subsidie aan andere activiteiten binnen het goedgekeurde activiteitenplan.

Binnen zes maanden na afloop van het boekjaar dient de organisatie een aanvraag tot vaststelling van de instellingssubsidie in. Hiertoe stuurt zij een activiteitenverslag alsmede een financieel verslag aan de Unit Fonds PGO bij het CIBG. De organisatie geeft daarbij in ieder geval aan welke activiteiten zijn uitgevoerd voor de verleende subsidie en welke bedragen ermee gemoeid zijn geweest. Voor subsidies hoger dan € 125.000 is hierbij een accountantsverklaring noodzakelijk.

Wanneer een organisatie de instellingssubsidie niet volledig heeft besteed, mag zij een egalisatiereserve vormen. Deze egalisatiereserve creëert voor organisaties flexibiliteit bij hun financieel beheer over de jaargrenzen heen. De egalisatiereserve mag maximaal 20% van de verleende instellingssubsidie bedragen. Als organisaties meer overhouden van de verleende subsidie wordt het meerdere teruggevorderd.

Organisaties die momenteel een hogere egalisatiereserve hebben dan de vanaf 1 januari 2009 toegestane hoogte van de egalisatiereserve, behouden in 2009 deze hogere risicoreserve, maar moeten hun risicoreserve voor 1 januari 2010 verlaagd hebben tot de maximaal toegestane hoogte van 20% van de in 2009 verleende instellingssubsidie. Deze organisaties kunnen, indien gewenst, hun egalisatiereserve verlagen door in 2009 het overschot aan middelen in te zetten voor een verdere professionaliseringsslag.

Het is niet toegestaan om vanuit de instellingssubsidie andere bestemmingsreserves op te bouwen. Wel kunnen ten laste van een verleende instellingssubsidie bedrijfseconomisch aanvaardbare voorzieningen getroffen worden ten behoeve van een specifiek toekomstig doel dan wel een voorzienbaar verlies of risico dat de organisatie in de toekomst loopt (bijvoorbeeld voor het onderhoud van een pand op basis van een onderhoudsplan). Het totaal van de ten laste van de instellingssubsidie getroffen voorzieningen mag maximaal 5% bedragen van de som van de verleende instellingssubsidie en de met de gesubsidieerde activiteiten samenhangende baten in de vorm van gerealiseerde inkomsten uit contributies of structurele donaties. De herkomst, omvang, toevoegingen en onttrekkingen aan de voorzieningen worden apart in het financieel verslag opgenomen. De voorzieningen moeten binnen vijf jaar nadat zij zijn gevormd worden besteed aan het doel waarvoor zij zijn gevormd.

5.2 Meerjarenafspraken Gehandicapten (MJAG)

Het doel van de meerjarenafspraken is om vanuit landelijk niveau het ontplooiën van lokale initiatieven te stimuleren en aan elkaar te verbinden. Deze doelstelling wijkt af van de doelstellingen die gediend worden met de andere subsidiestromen. Daarom worden de middelen MJAG verstrekt als specifieke subsidies. Bij de evaluatie van de subsidiesystematiek zal worden bezien of het nog langer opportuun is dat de middelen voor de MJAG onder deze specifieke noemer gehandhaafd blijven. Ten aanzien van een onderdeel van de MJAG, te weten het programma Versterking Cliënt en Positie (VCP) geldt dat deze middelen de komende jaren worden gecontinueerd, maar dat wel wordt aangestuurd op verdergaande afstemming met de functies van de programma's Lokale Versterking en Lokaal Centraal.

De juridische dienstverlening VG-sector wordt niet langer vanuit de middelen MJAG gesubsidieerd, maar vanuit de in paragraaf 5.1.1 genoemde subsidie aan of ten behoeve van Platform VG. De middelen daarvoor worden daartoe vanuit de MJAG overgeheveld.

5.3 Specifieke projectsubsidie ten behoeve van ondersteuning van ondersteuning van het pgo-veld

Het is van belang dat alle pgo-organisaties in staat zijn zich verder te professionaliseren en daarbij ondersteund worden. Aan CG-Raad, CSO en NPCF is - mede op basis van de vorige versie van het Beleids- en beoordelingskader - een meerjarige projectsubsidie verleend om, in nauwe samenwerking met het Landelijk Platform GGz en het Platform VG, een gezamenlijk ondersteunings- en versterkingsaanbod te ontwikkelen. Het te ontwikkelen ondersteuningsaanbod heeft in ieder geval betrekking op:

- ondersteuning van organisaties bij het voorbereiden van projectsubsidieaanvragen;
- ondersteuning van organisaties bij het uitvoeren van een vierjarenplan, indien projectsubsidie is toegekend;
- ondersteuning van pgo-organisaties bij professionalisering;
- het nemen van de regie bij het uitwerken van thema's die het gehele pgo-veld aangaan;
- het opzetten van een gezamenlijke permanente ondersteuningsstructuur ten behoeve van het pgo-veld, gericht op een verdere ontwikkeling en versterking van het pgo-veld.

Het gezamenlijke ondersteuningsaanbod door de koepels, in nauwe samenwerking met de twee platforms, staat inmiddels bekend onder de naam PGO-support.

5.3.1 Voorwaarden specifieke projectsubsidie voor ondersteuning

Om het opzetten en uitvoeren van het ondersteuningsaanbod een impuls te geven, is een meerjarige projectsubsidie verleend aan een samenwerkingsverband van de CG-Raad, CSO en NPCF. Deze projectsubsidie kent een looptijd tot en met 2012.

Voor toekenning van desbetreffende subsidie geldt dat het ondersteunings-, versterkings- en dienstverleningsaanbod beschikbaar moet zijn voor het gehele pgo-veld. Daarnaast geldt dat zowel bij de voorbereiding als de uitvoering van het ondersteuningsaanbod het LPGGz en het Platform VG nauw betrokken dienen te worden. Langs die weg dient te worden verzekerd dat aan pgo-organisaties uit de ggz- en vg-sector ook de adequate ondersteuning kan worden geboden waarin organisaties uit die sectoren zich herkennen.

Vanwege het specifieke karakter van de subsidie voor ondersteuning is in een brief (met kenmerk MC/U-2886598) aan de CG-Raad, CSO en NPCF nader invulling gegeven aan de voorwaarden voor de subsidie voor ondersteuning.

5.3.2 Berekening subsidie voor ondersteuning

Ten behoeve van de bedoelde ondersteuning is voor de jaren 2009-2012 in totaal een bedrag van € 1,5 miljoen per jaar beschikbaar.

5.3.3 Wijze van verstrekking

Gekoppeld aan de subsidieaanvraag is een projectplan voor de periode 2009-2012, inclusief begroting, ontvangen. In het projectplan staat omschreven welke ondersteuningsactiviteiten PGO-support gaat uitvoeren. Van de subsidieontvangers wordt verwacht dat zij het projectplan jaarlijks nader concretiseren in een activiteitenplan en dit activiteitenplan ter goedkeuring voorleggen aan de unit Fonds PGO van het CIBG.

De projectsubsidie wordt door middel van een aantal voorschotten uitgekeerd, waarbij de voorschotten gelijkmatig over het aantal maanden worden verstrekt waarvoor de subsidie is aangevraagd. Gedurende het project bedragen de voorschotten niet meer dan 90% van het bedrag van de verleende projectsubsidie. Uiterlijk vier maanden na de ontvangst van de volledige aanvraag voor vaststelling

van de projectsubsidie worden de voorschotten verhoogd tot het bedrag van de subsidiedeclaratie voor zover dat bedrag niet hoger is dan de verleende projectsubsidie.

Een organisatie kan met redenen omkleed aangeven dat een ander bevoorschottingsritme gewenst is.

Wanneer zich omstandigheden voordoen die van belang kunnen zijn voor een beslissing tot wijziging, intrekking of vaststelling van de subsidie worden deze zo spoedig mogelijk door de CG-Raad, CSO en NPCF schriftelijk meegedeeld aan de unit Fonds PGO van het CIBG. Stukken die relevant zijn voor de beslissing worden daarbij meegezonden.

Jaarlijks (in 2010, 2011 en 2012) dienen de organisaties in ieder geval binnen vier maanden na afloop van het voorgaande kalenderjaar een gezamenlijke tussentijdse rapportage in over de voortgang van het project. Deze rapportage heeft zowel betrekking op de inhoudelijke als de financiële voortgang van het project. De tussentijdse rapportage hoeft niet te worden ingediend over het laatste kalenderjaar van de projectperiode. Deze tussentijdse rapportage is bedoeld om beleidsinformatie te genereren.

Na afloop van de periode waarvoor subsidie is verleend, dienen de organisaties binnen zes maanden een aanvraag tot subsidievaststelling in. De aanvraag tot subsidievaststelling gaat vergezeld van een projectverslag en een subsidiedeclaratie. Voor subsidies hoger dan € 125.000 is hierbij een accountantsverklaring noodzakelijk.

Vanuit projectsubsidies kunnen na afloop geen egalisatiereserve, andere bestemmingsreserves of voorzieningen worden gevormd.

Bijlage 1 Begripsomschrijving lotgenotencontact, voorlichting, belangenbehartiging, professionalisering, kwaliteitstoetsing en dienstverlening

Hieronder worden de begrippen lotgenotencontact, voorlichting, belangenbehartiging en professionalisering nader omschreven en wordt per activiteit een niet limitatief aantal voorbeelden van mogelijke activiteiten gegeven. Bovendien zijn de optionele taken dienstverlening en kwaliteitstoetsing toegevoegd.

1. Basisactiviteiten/ kerntaken

Lotgenotencontact

Het doel van lotgenotencontact is dat patiënten, gehandicapten en ouderen ondersteuning, advies en begeleiding krijgen van personen die hetzelfde meemaken of hebben meegemaakt. Het betreft het geven van informatie en advies voor en door mensen met een bepaalde ziekte of functiebeperking of hun familie. Kern van lotgenotencontact is de mogelijkheid van (h)erkenning, bewustwording en het benutten van ervaringsdeskundigheid. Het uitwisselen van ervaringen draagt bij aan het accepteren en omgaan met de ziekte of functiebeperking. Voorbeelden van lotgenotencontact zijn:

- a. het organiseren van lotgenotenbijeenkomsten
- b. het aanbieden van een telefonische hulplijn
- c. het organiseren van jubileumbijeenkomsten
- d. ontmoetingsdienst/chatbox/forum op internet

Voorlichting

Voorlichting behelst het geven van informatie over een bepaalde ziekte of functiebeperking en daarmee samenhangende zaken aan mensen met deze ziekte of functiebeperking, hun familie en aan derden (o.a. zorgaanbieders, zorgverzekeraars, overheid, werkgevers, maatschappelijke organisaties). Voorbeelden van voorlichting zijn:

- a. het opstellen en verspreiden van folders, brochures en nieuwsbrieven
- b. het organiseren van themadagen, symposia en congressen
- c. het houden van lezingen
- d. het in stand houden van een telefonische informatielijn
- e. het opzetten en onderhouden van informatiepagina's op internet

Belangenbehartiging

Doel van belangenbehartiging is het uitoefenen van invloed, onder meer op beleid, aanbod en onderzoek. Invloed uitoefenen gebeurt namens een bepaalde groep tegenover andere partijen die van belang zijn in verband met de ziekte of functiebeperking of de gevolgen daarvan. Dit kan zich uitstrekken tot het hele terrein van gezondheidszorg, gezondheidsbescherming, gezondheidsbevordering en maatschappelijke zorg. Ook op collectief niveau is de stem van patiënten, gehandicapten en ouderen van belang. Het opzetten of (laten) uitvoeren van fundamenteel wetenschappelijk onderzoek wordt niet gezien als een activiteit die mogelijk is in het kader van belangenbehartiging of andere basisactiviteiten. Voorbeelden van belangenbehartiging zijn:

- a. verbeteren van de beeldvorming in de samenleving door voorlichting en bewustwording
- b. overleg met aanbieders, verzekeraars, overheden en andere maatschappelijke organisaties
- c. deelname aan koepelorganisaties

Professionalisering

Het gaat hier om de verdere ontwikkeling van de organisatie. Daarbij kan het zowel gaan om de professionalisering van de interne organisatie als professionalisering van de activiteiten. Voorbeelden van activiteiten onder professionalisering kunnen worden gevat zijn:

- a. de verbetering van de organisatiestructuur en/of het bestuursmodel;
- b. de bevordering van de deskundigheid van bestuursleden, medewerkers en vrijwilligers van de organisatie;

- c. de ontwikkeling of verbetering van het vrijwilligersbeleid van de organisatie;
- d. de verbetering van het wervingsbeleid voor bestuursleden, medewerkers en vrijwilligers van de organisatie en/of het beleid voor het werven van nieuwe leden en donateurs;
- e. de ontwikkeling van een beleid en strategie voor het versterken van de positie van hun leden en het op basis daarvan opstellen van een projectplan;
- f. het verbeteren van de planning- en controlcyclus en/of de administratieve organisatie;
- g. het opzetten of verbeteren van het beleid ten aanzien van de verbreding van de financieringsbasis.

2. Optionele activiteiten

De taken kwaliteitstoetsing en dienstverlening zijn per 1 januari 2010 toegevoegd als optionele activiteiten waaraan een organisatie haar instellingssubsidie ook mag besteden. Deze taken zijn nieuw en zijn niet gelijk aan bovenstaande basisactiviteiten van een pgo-organisatie en kunnen dus ook voor projectsubsidie in aanmerking komen, mits de activiteiten aanvullend projectmatig zijn en aan de overige criteria voldoen.

Kwaliteitstoetsing

Het doel van kwaliteitstoetsing is door ervaringsdeskundigheid een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van zorg en ondersteuning. Voorbeelden van activiteiten onder kwaliteitstoetsing zijn:

- a. het inbrengen van het cliëntperspectief bij de ontwikkeling kwaliteitstoetsingscriteria.
- b. het structureel toetsen aan de hand van onder a. ontwikkelde kwaliteitstoetsingscriteria.

Dienstverlening

Het doel van dienstverlening is het ondersteunen van individuele patiënten, gehandicapten en ouderen. Aan dienstverlening zitten wel grenzen. De verantwoordelijkheid blijft altijd bij de patiënt, gehandicapte of oudere liggen. Voorbeelden van activiteiten onder dienstverlening zijn:

- a. het ondersteunen in een klachtenprocedure
- b. het bieden van juridische ondersteuning
- c. het verwijzen naar de juiste instanties
- d. het adviseren bij de keuze voor een zorgaanbieder

Bijlage 2 nadere uitwerking criteria projectsubsidies

In deze bijlage worden de criteria voor projectsubsidies nader toegelicht en wordt per criteria een niet limitatieve lijst van voorbeelden genoemd. Bovendien staat soms ook omschreven wat niet wordt bedoeld met genoemde criteria. Daarbij geldt dat een project dat aansluit bij één of meer van de beleidsthema's niet per definitie in aanmerking komt voor projectsubsidie. De Programmaraad beoordeelt de aansluiting op de thema's en betreft daarnaast ook de beoordeling van de kwaliteit van het project.

1. Clëntenperspectief

Om de invloed van patiënten, gehandicapten en ouderen in de stelsels van zorg en ondersteuning te verbeteren, is het belangrijk dat hun perspectief is meegenomen en ook bepalend is. Door hun ervaringsdeskundigheid beschikken patiënten, gehandicapten en ouderen over unieke informatie die er toe kan leiden dat de kwaliteit van zorg en informatie verbeterd kan worden. Daarom gaat het ook om het inbrengen van ervaringsdeskundigheid vanuit de pgo-organisaties zelf. De inbreng van overwegend externe deskundigen past hier niet bij. Voorbeelden van projecten met als onderwerp de **inbreng van het perspectief van patiënten, gehandicapten en ouderen bij** zijn:

- ontwikkeling van prestatie-indicatoren;
- verbetering van de samenhang in de zorgverlening;
- ontwikkeling van zorgstandaarden;
- verbetertrajecten;
- inkoop van zorg en ondersteuning, waarbij vooral gekeken wordt naar de inbreng via de zorgverzekeraars;
- ontwikkeling van CQ-indexen;
- preventie;
- instrumenten voor zelfmanagement;
- ontwikkeling van kwaliteitscriteria;
- toetsen of de inbreng van het perspectief daadwerkelijk is meegenomen;
- bij de ontwikkeling van communicatie naar patiënten, gehandicapten en ouderen.

Graag willen wij nogmaals benadrukken, dat het niet gaat om de ontwikkeling en verbetering van de kwaliteit van zorg en ondersteuning. Die verantwoordelijkheid ligt vaak bij de verzekeraars en aanbieders van zorg of ondersteuning. Het gaat om de inbreng van het perspectief van de patiënten, gehandicapten en ouderen in deze trajecten. Het ontwikkelen van richtlijnen kan bijvoorbeeld niet, maar het cliëntenperspectief inbrengen bij de ontwikkeling van richtlijnen kan wel. Ook het geven van zorg is geen thema voor een project, de inbreng van het cliëntenperspectief bij de verbetering van de kwaliteit van zorg weer wel.

2. Maatschappelijke participatie

Met maatschappelijke participatie willen we dat patiënten, gehandicapten en ouderen zo lang mogelijk (blijven) deelnemen aan de samenleving. Projecten kunnen zich bijvoorbeeld richten op inclusief beleid, zodat cliënten ook op een gelijkwaardige manier kunnen deelnemen aan de samenleving. Tevens komen projecten op het levensbrede terrein in aanmerking. Het moet hier wel gaan om landelijke initiatieven gericht op zorg en/of ondersteuning, voor lokale initiatieven is de WMO beschikbaar. Voorbeelden van projecten zijn:

- participeren in projecten zodat bij het bouwen van woningen rekening wordt gehouden met de wensen van patiënten, gehandicapten en/of ouderen;
- het inbrengen van cliëntenperspectief in projecten die zich richten op gelijke behandeling of het versterken van sociale samenhang van patiënten, gehandicapten en ouderen;
- samen met verantwoordelijke partijen zorgen voor toegang tot goederen en diensten voor patiënten, gehandicapten en ouderen;
- participeren in projecten met bijvoorbeeld het UWV of re-integratiebureau's die ervoor zorgen dat patiënten, gehandicapten en ouderen weer deel gaan uitmaken van het arbeidsproces;

3. Betrokkenheid van de doelgroep

Pgo-organisaties zijn organisaties voor en door patiënten, gehandicapten en ouderen. Juist de ervaringsdeskundigheid waarover pgo-organisaties beschikken, maakt hen waardevolle spelers en belangrijke partners in de stelsels van zorg en ondersteuning. De organisatie doet er goed aan in het projectplan duidelijk aan te geven dat zij het uiterste heeft gedaan om een zo groot mogelijk deel van de doelgroep te betrekken. Het beste is als zowel het initiatief als de regie bij de doelgroep ligt. Betrokkenheid geldt aan alle kanten, zowel bij de opzet als de uitvoering van het project. Onder doelgroep wordt verstaan; de doelgroep waar het project zich op richt.

Onder betrokkenheid wordt onder andere verstaan:

- De doelgroep is in alle fasen en activiteiten van het project betrokken.
- De doelgroep heeft invloed op het project en kan sturen op de invulling en uitkomsten.
- Hoe meer leden van de doelgroep betrokken zijn hoe beter. Niet een klein deel van de doelgroep, maar een zo groot mogelijk deel is actief betrokken bij het project.

4. Samenwerken

Projectsubsidies zijn bedoeld voor het versterken van de positie van patiënten, gehandicapten en ouderen in stelsels van zorg en ondersteuning. Het vervullen van deze rol vraagt om krachtige en sterke pgo-organisaties. Bovendien geldt vaak hoe meer organisaties participeren, hoe groter het bereik onder de doelgroep en hoe groter het effect.

Samenwerken kan op meerdere mogelijkheden plaatsvinden, waarbij het niet nodig is dat alle samenwerkingspartners subsidie ontvangen, bijvoorbeeld:

- Samenwerking tussen één of meerdere pgo-organisaties indien zij voldoen aan de ingangsvoorwaarden genoemd in box 4. Zij kunnen een gezamenlijk projectplan indienen en elk subsidie ontvangen, dan wel via gemandateerd opdrachtgeverschap werken.
- Samenwerking tussen een pgo-organisatie en een andere organisatie die niet voldoet aan de voorwaarden genoemd in box 4. Alleen de organisatie die voldoet aan de voorwaarden genoemd in box 4, kan voor haar deel subsidie aanvragen. Voor de andere participerende organisaties moet dan wel cofinanciering beschikbaar zijn, dan wel moet zij via de gesubsidieerde pgo-organisaties ingehuurd worden.
- Samenwerkingsprojecten op het gebied van maatschappelijke participatie kunnen hun samenwerkingspartners ook juist zoeken in bijvoorbeeld gemeenten of werkgevers.
- Samenwerkingspartners mogen ook lokaal of regionaal gezocht worden, mits het project bijdraagt aan de algemene, landelijke versterking van de positie van de patiënt, gehandicapte of oudere, en niet enkel in een bepaalde plaats of regio.

Bijlage 3 Berekeningswijze basisdeel en vermenigvuldigingsfactoren

Basisdeel: vermenigvuldigingsfactoren en voorbeeldberekeningen

Het bedrag voor het basisdeel dat een organisatie maximaal kan ontvangen, is gebonden aan twee randvoorwaarden:

- 1) het bedrag per organisatie is maximaal € 90.000,- per jaar
- 2) de subsidie voor het basisdeel bedraagt per jaar niet meer dan € 100,- per natuurlijke persoon als lid of donateur.

Daarnaast kan een organisatie nog maximaal € 30.000,- ledenonafhankelijk startbedrag aanvragen.

Binnen bovenstaande randvoorwaarden wordt het subsidiebedrag voor de basisdeel als volgt bepaald:

Het basisdeel is opgebouwd uit twee elementen:

- Een basisbedrag van € 7.500,-
- Een omvangstoelage die wordt berekend op basis van het aantal betalende natuurlijke personen dat lid of donateur is op 1 april voorafgaand aan het jaar waarvoor subsidie wordt aangevraagd én het door de desbetreffende organisatie vastgestelde minimumbedrag dat deze leden/donateurs voor jaar waarvoor subsidie wordt aangevraagd (gaan) betalen. De omvangstoelage wordt berekend door het aantal natuurlijke personen dat lid of donateur is en het vastgestelde minimumbedrag te vermenigvuldigen met een vermenigvuldigingsfactor.

In onderstaande tabel zijn de vermenigvuldigingsfactoren opgenomen.

Aantal leden/donateurs per 1 april voorafgaand aan het desbetreffende subsidiejaar	Vermenigvuldigingsfactor
0 - 500	2,0
501 - 1.000	1,9
1.001 - 1.500	1,8
1.501 - 2.000	1,7
2.001 - 2.500	1,6
2.501 - 3.000	1,5
3.001 - 3.500	1,4
3.501 - 4.000	1,3
4.001 - 4.500	1,2
4.501 - 5.000	1,1
5.001 - 5.500	1,0
5.501 - 6.000	0,9
6.001 - 6.500	0,8
6.501 - 7.000	0,7
7.001 - 7.500	0,6
7.501 - 8.000	0,5
8.001 - 8.500	0,4
8.501 - 9.000	0,3
9.001 - 9.500	0,2
9.501 - 10.000	0,1
10.001 e.v.	0,0

Voorbeeldberekeningen

1 Een organisatie met 1529 leden/donateurs:

Vereniging W heeft 1529 leden. De vastgestelde minimale contributiebijdrage is € 25,- per jaar. Het maximale subsidiebedrag voor het basisdeel wordt als volgt berekend:

Het basisbedrag is € 7.500,-

De omvangstoeslag is:

500 x € 25,- x 2,0 = € 25.000,-

500 x € 25,- x 1,9 = € 23.750,-

500 x € 25,- x 1,8 = € 22.500,-

29 x € 25,- x 1,7 = € 1.232,50

Totale omvangstoeslag= € 72.482,50.

Het maximale subsidiebedrag voor het basisdeel is dan € 7.500,- (basisbedrag) + € 72.482,50 (omvangstoeslag) = € 79.982,50.

Indien de organisatie ook het ledenonafhankelijke startbedrag heeft aangevraagd kan de instellings-subsidie worden vermeerderd met maximaal € 30.000. De maximale totale instellingssubsidie voor organisatie W komt daarmee uit op € 109.982,50.

2 Organisatie met meer dan 10.000 leden:

Organisatie Y heeft 50.000 leden die een vastgestelde minimale bijdragen van € 25,- per jaar betalen. Het rekenmodel komt uit op een hoogte van het bedrag voor het basisdeel van € 7.500 (basisbedrag) + € 262.500,- (omvangstoeslag) = € 270.000,-.

Een van de randvoorwaarden voor de basisdeel van de instellingssubsidie is echter dat deze niet meer bedraagt dan € 90.000,- per jaar. Organisatie Y krijgt dus € 90.000,- subsidie voor het basisdeel.

Indien de organisatie ook het ledenonafhankelijke startbedrag heeft aangevraagd kan de instellings-subsidie worden vermeerderd met maximaal € 30.000,-. De maximale totale instellingssubsidie voor organisatie Y komt daarmee uit op € 120.000,-.

3 Organisatie met relatief weinig leden:

Organisatie Z heeft 48 leden/donateurs die allemaal minimaal € 18,- per jaar betalen.

Het rekenmodel komt uit op een hoogte van het bedrag voor het basisdeel van € 7.500 (basisbedrag) + € 1.728,- (omvangstoeslag) = € 9.228,-.

Een van de randvoorwaarden voor de basisdeel van de instellingssubsidie is echter dat deze niet meer bedraagt dan € 100,- per lid/donateur per jaar krijgt organisatie Z niet meer dan € 4.800,- basisdeel.

Indien de organisatie ook het ledenonafhankelijke startbedrag heeft aangevraagd kan de instellings-subsidie worden vermeerderd met maximaal € 30.000,-. De maximale totale instellingssubsidie voor organisatie Z komt daarmee op € 34.800,-.

Bijlage 4 Niet limitatieve lijst van relevante beleidsbrieven en –nota's

Brieven over de subsidiesystematiek:

- Kamerstukken 2006-2007, 29214, nr. 24
- Kamerstukken 2007-2008, 29214, nr. 30
- Kamerstukken 2007-2008, 29214, nr. 31
- Kamerstukken 2007-2008, 29214, nr. 33
- Kamerstukken 2008-2009, 29214, nr. 36
- Kamerstukken 2009-2010, 29214, nr. 39

Advies van de Programmaraad

- Kamerstukken 2008-2009, 29214, nr. 36

Rapport commissie 'wenkend perspectief'

- Kamerstukken 2008-2009, 29214, nr. 36

Samen zorgen voor beter. Proloog VWS-beleid 2007-2010

- Kamerstukken 2006-2007, 30800 XVI, nr. 138

Koers op kwaliteit

- Kamerstukken 2006-2007, 28439, nr. 98
- Kamerstukken 2008-2009, (voortgangsbrief kwaliteit)

Programmatistische aanpak van chronische ziekten

- Kamerstukken 2007-2008, 31200 XVI, nr. 155

Zeven rechten voor de cliënt in de zorg: Investeren in de zorgrelatie

- Kamerstukken 2007-2008, 31476, nr. 1

Beter (t)huis in de buurt. Actieplan samenwerken aan wonen, welzijn en zorg 2007-2011

- Kamerstukken 2007-2008, 31200 XVIII, nr. 111

Ten aanzien van participatie:

- Kamerstukken ten aanzien van de WMO, Kamerstukken 30131
- 3e voortgangsrapportage: 29538, nr. 86

Actieplan gelijke behandeling in de praktijk

- Kamerstukken 2003-2004, 29355, nr. 1

Handreiking inclusief beleid

- Kamerstukken 2004-2005, 29355, nr. 18

Aan iedereen gedacht?

- Kamerstukken 2005-2006, 29355, nr. 30